Postimees

70. aastakäik.

Ilmub iga päew warahommikul.

Toimetuse ja talituse aadress: „Postimees", Tartu. — **Kõnetraadid:** talitusel nr. 80; peatoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86; päewauudised 9-86; Tartu teated 1-86. Telegrammiaadr.: Postimees, Tartu.

Toimetuse kõnetunnid: Jaani uul. nr. 11/13, lehe toimetuses kirjutewal kl. 10—12 e. l. ja 6—7 p. l. Peatoimetaja kõnet. 12—1.

Käsikirjad mitte-kirjasaatjate poolt arwatakse hinna alla, kui neile **tasunõudmine** peale on kirjutatud. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult tellekohasel soowil alal.

„Postimees" asub Jaani t. nr. 11/13 (omas majas) õlikooli wastu. „Postimehe" raamatukauplus Suurturg 16, telefon 250. „Postimehe" Tallinna kontor asub Kuninga t. nr. 6, II k., tel. 16-11.

Aadressi muutmise korral tuleb 25 m. marksa ja wana aadress ilma jätta. **Saatmata-jäänud numbrid** saadab lehe talitus ainult 14 päewa jooksul peale numbri ilmumist maksuta järele.

Üksik number 5 mrk.

„Postimehe" tellimishind:

Kodumaale: 1 kuu peale postiga 110 marka, postita 95 marka.
3 „ „ „ 300 „ „ 250 „
6 „ „ „ 550 „ „ 500 „
Wiljamaale: 1 kuu peale 250 marka.

Kuulutuste ühe weeru millimeeter kuulutuste küljel 5 marka, lehe eesotsas 10 marka, tekstis kuulutuse kirjaga 12 mk. ja tekstis tekstiga kirjaga 15 mk. Eelmise päewa õhtul k. 5 tellimata kuulutused ilmuwad järgmisel päewal.

Ilmaliste lisade tellimishind: „Sõjamees" 20 mk. kuus. „Lasteleht" 30 mk. weerandaastas. „Terwis" weerandaastas 75 mk. Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani.

Nr. 159 Neljapäewal, 17. juunil 1926. Tänaste lehte on 6 leherülge. **Nr. 159**

Sõjakäik Moskwa saadiku wastu.

Töörahwa lehes äsjatatakse ja ähwardatakse.

Jutt Läti lehte juhitud.

Nagu mõne päewa eest siin kohal lähemalt teatatud, on meie wälisesituse alal, laialisedmuudatused walmimas.

Waheajal on juba meie esitaja Leedus ümber paigutatud wälisministeeriumi, kus tema hakkawat Wene asjade jaoskonda juhatama.

Nüüd näitse käimas olewat kindlad sõjakäik Moskwa saadiku A. Birk'i wastu.

Juba üleeile ilmus töörahwa lehes päewauudiste all isewärki mahengala:

„A. Birk ei tule, ega tule! Seni puudub igasugune waasus.

Lähenduses wiimaste sündmustega meie Moskwa saatkonnas on wahetuse poolt Moskwa läinud, et saadik Birk kiires korras Tallinna sõidaks. Seda on tehtud üks kord, kaks korda. Mees aga ei tule ja ka midagi wastanud ei ole, on A. Birk. Huwitaw oleks kuulda, kas ka wabariigi walitsusel siis jõud puudub enmast maksma panna?"

Et see sõjasarwe puhumine wälisministri Piip'i erakonna-lehe poolt awaliku waenukäigu wäljakuulutamist tähendab, oli selge. Kuid meie jäime ligemaid üksikasju sellest ootama, misjuguse **ettekäändega** siis õige hra **Birkile** müüd Tallale asutakse.

Selekus tuleb meile Riia kaudu.

Läti lehte „Jaunakas Sinas" on waremgi juhitud asju, mida töörahwa ringkonnad ei taha oma lehe kaudu lendu saata. Telefoneeritakse Riiga ja trüütatsse siis järgmisel päewal „Läti allikast" saadud teade päewauudisena ära...

Nii on „Jaunakas Sinas" selgi juhul 15. sp. Tallinnast telefoni teel järgmise kõnnilise „päewauudiste" saanud:

„Eestis lekkisid waskused walitsuse ja Moskwa saadiku Birk'i wahel. Eesti—SSSR'i wiimases konfliktis nõudis nõuk. walitsus Birki ärakutsumist Moskwast. Wälisministeerium kutsus Birk'i Tallinna, et konfliktki käigus kohta ähemaid teateid anda. Birk jättis selle kutse wastamata. Eesti walitsus saatis Moskwa saadikule weel kord käsu Tallinna tagasi tulla, kuid ka seekord jäi wastus tulemata. Birk Tallinna ei sõitnud.

Wiimasel koosolekul arutas walitsus sõnatuksmata saadiku küsimust. Otsustati weel kord Birk'ile käsk saata, et ta Tallinna tagasi tuleks. Seekord kirjutas käsule alla riigiwanem ja käsu wiis Moskwa wälisministeeriumi politilise osakonna juhataja.

Kuid tuleb tahelda, kas Birk ka seekord sõna kuulab, sest ta wahtib endiselt. Et saadik sõna ei kuule, siis on tema ametist tagandamist oodata. Eesti walitsuse ringkonnad ei ole Birk'i tööga Moskwas rahul. Ta oli liig järeleandlik nõuk. walitsusele ja ei astunud ka wiimases Eesti—SSSR'i konfliktis küllalt südikalt üles."

Kogu see lugu tõlab otse kui tülitse hirmu- ja õudsuse-jutustus.

Ja kannab üpris „wabamaa'likku" ilmet!

Igatahes näib töörahwa leeris kindel püüd walitsewat Moskwa saadiku kohta wabaks teha. Kui kaugele minister Piip siin juba ennast on sidunud, ei wot muidugi mitte teada. Nähtawasti on aga kogu ekendus juba küllaldaselt ettewalmistatud, kui töörahwa leht oma „päewauudiste" all juba wabariigi walitsust awalikult wanmutab, see ärgu ometi tagasi kohkugu wiimast sammu astumast!

Palju enam näib, et siin wälisministeerium ise on tegutsenud ilma tarwiliku ettewaatuseta — oma peadl.

Ei kahaks mitte uskuda, et saadik Birk oleks nõu annud A. Schmidti wastu nõukogude walitsuse tahtmist Moskwa saatkonda määrata.

Sest sarnastes **isiku** küsimustes, ollakse kõigil mail wäga hell. Ei tule ka kellegil meelde üht ehk teist isikut wälisriigile, kellega tahetakse sõbralikku wahekorda alal hoida, sihilikult peale suruda.

Kui aga wälisministeerium on oma pead wäljakutsuwa sammu astunud ja meie esitusesse nõunikuks mehe määranud, kelle **isik** wastawale wälisriigile wastuwõtmatu, siis oleks ometi otse pöörane nõuda, saadik astugu nüüd nii „südikalt" üles, et wastaw wälisriik meie mehe wastu oma tahtmist siiski heaks wõtaks!

Tuleks imestada, kui meil sarnaseist asjust tihatakse awalikult kõnelemagi tulla — sellega antaks enam kui harjukat tunnistust sellest, kui wähe meil aru saadakse rahwusWahelisest wiisakusest ehk kurtoasiist ja sündsustundest!

Pealegi ei suuda ju üksi saadik isegi kõige „südikama ülesastumise" teel midagi omast jõust läbi rõhuda, ilma et temal seljataga oleks küllaldast wõimu ja mõjuwõimu.

Siin tuleks meie wälispolitika juhatusel kõige pealt rohkem lihtsaid tõsiolusid silmas pidada, enne kui saadikult tohitaks wõimakuid asju nõudma minna!

Kui selgusela kogu see ülesastumise südikuse-lugu on, näitab Läti lehe teadet see osa, kus kõneldakse, nõukogude walitsus nõudnud koguni A. Birki ärakutsumist!

Siis pidi meie saadik küll liigagi südikalt üles astunud olema!?

Mis puudub töörahwa lehe, kui ka Läti lehe jutustusse sellest, kuidas A. Birk ei tegewat wälisministri kutsetest wäljagi, siis peawad hra Birk'il ilmumata jäämiseks mõjuwad põhjused olema.

Oleks hälp arwata, nagu jätaks minister Birki taoline tark ja ettewaatlik mees wälisministri ehk wabariigi walitsuse kuue lihtsalt kangekaelsuse ehk hoolimatuse pärast tähele panemata.

Liiati kui hra Birki ei tohiks kellegi saladuseks olla, et teatawalt poolt healmeelel tahetakse teha sihilikult Moskwa saadiku kohalt wälja süüa!

Muidugi ei taha meie sellega mitte öelda, nagu hakkaks A. Birk tõsiasjalikult oma ametiga kaitsma, kui wõimalik pääsemad ringkonnad katsewad teda wälja tõrjuda meie riigi esitusest nõukogude walitsuse juures.

Seks peab hra Birk liig palju iseenesest ja oma tööjõust lugu, kui et tema Moskwa saadiku koha tühjes ripuks.

Meie **üldise asjaajamise** ja **rahwusliku julgeoleku** huwides tuleb aga kõige wõimalikult hoiatada selle eest, et A. Birki taaluga ja wõimisega meest tahtaks ilma tõsise põhjuseta hra kutsuda meie riigi esitusest nõukogude walitsuse juures, kellega hetkelgi wahekordi alal hoida on raskem, aga ka tähtsam, kui seda wahest tahaksid taibatu teatawad poliitilised niiditõmbajad!

16. 6. 26. —n.

Ainult 4 päewa. /// Suurim monumentaal-film

ATHENA **Fredericus Rex**

Teos kolossaalse lawastusega ja lõpmata arwu laastegelastega. /// 2 seeriat korraga.

Ninitosas: **Otto Gebühr, Erna Morena, Ewa May, Ed. v. Winterstein, Werner Krauss** j. t.

Film on üleilmilise kuulsuse saawutanud. Ka ei sellel teosel seni wõrdset. **See on neist harulduseist filmiteostest, mida heameelel mitu korda waadatakse.**

Lõpeks uudis-nali. // Algus kell 6 p. l., pühap. kell 3 p. l.

Tartu linna tööstuskooli
wajab kestwa töö peale
hästi wäljaõppinud seppa,
kes suudab iseseiswalt töötada ja õpilastele juhatust anda. Jlmuda kuni 20. skp., soowitaw kella 9—11 homm. wõi 4½—5½ p. l. isikl. läbirääkimisteks kooli kantseleisse, Meltsiweski ja Liiwa tän. nurgal. **Koolijuhataja.**

Suwitajatele
Raud ja puu reformwoodid ja lastewoodid,
madratsid ja peapatju, walmis woodilinasid ja padjapõõre, suwe wooditekke igas headuses, **weranda kardinaid ja Rouleaux, laudlinu, supelusmantliriideid, supeluslinasid ja käterätte** soowitab suures walikus
Kaubahoow 1, kõnetr. 6-76. H. Baumann

Eesti parem kuiwleib
Superior
KUVERTBRÖD
Küpsistetehas Wilh. Steinberg
Tallinnas, Lai tän. nr. 36, kõnetr. 21-36.

O/Ü „Tartu Piimatööstuse"
puurkaewu ehitustöö
antakse wälja.
Kaewu sügawus umbes 400 jalga. Pakkumistega esineda kirjalikult O/Ü „Tartu Piimatööstuse" juhatusele Tartu, Riia tän. 40.

LINOLEUM
2 meetrit lai, alates 550 marka küünar
igas headuses ja wärwis.
Soowitab suures walikus
Kaubahoow 1. Kõnetr. 6-76. **H. Baumann**
Ostjatele suuremate summade pealt hinnaalandus.

Perenaised!
Nõudke ainult
Rekord
kohwi, mis igas paremas koloniaalkaupluses jälle saadawal on.

Surnuaia püha
jumalateenistuse laululehti
on saada
„Postimehe" raamatukaupl.
Tartus, Suurturg 16.

ED. UUSEN,
rätsepa äri.
Tartus, Promenadi tän. 4.
Walmistab tellimiste peale igasugu rätsepatöid.

Walitsuse kriis Prantsusmaal.

Walitsus, kellele saadikutekoda usaldust awaldanud, lahkus seepärast, et rahaminister tagasi astus.

Bordeaux'st, 16. juunil. (Trj.) Kuna rahaministe Raoul Péret laispäewa hommikul tagasi astus, tuli kabinett kell 6 p. l. kokku. Hoolimata sellest, et saadikutekoda walitsusele 309 häälega 195 hääle wastuseismisel usaldust awaldas sega, et ta maielised rahanduslise seisukorra üle edasi lükkas, otsustas walitsus terwes koosseisus ametist lahkuda. Walitsuse liikmed põhjendasid oma otsust sooviga peaministrile täielikku jõgewuswabadust jättu kabineti ümberkorraldamiseks seisukorra pärast äranäidatud sihis ja ulatuses.

Ajakirjandus ja poliitilised ringkonnad arwawad, et saadikutekoja otsusega Briand selgesti walitsuse kujundajaks on määratud. ..

Prantsuse saadikutekoda wõttis wastu seadusseelnõu, mis walitsusele luba annab leiwahinna tõusu ärahoidmiseks wiljatolli täielikult wõi osalt ära kaotada.

See, milleşt Pariisi ajalehed juba paar pädalat kõnelesid, on tõsiasjaks saanud. Prantsuse walitsus on ametist lahkunud. Kriis on puhkenud silmapilgul, kus Prantsuse rahanduse ees seisab küsimus: olla wõi mitte olla. Seisukorra tõsidust iseloomustab kõige paremini frangi kursi langemine, mis wiimastel päewadel otse katastroofiliseks ähwardab kujuneda. Frank, mida alles esmaspäewal Londoni börsil 171,25-ga noteeriti, langes teisipäewal 178,50 peale. See on kurb „rekord", mille sarnast Prantsuse waluuta weel üle ei ole elanud.

Weel imelikum on aga asjaolu, et walitsus lahkuma pidi silmapilgul, kus saadikutekoda talle suure enamusega usaldust awaldas: 309 häälega 195 hääle wastu.

Selle pealtnäha weidi imeliku lahkumise põhjuseks on rahaminister Raoul Péret lahkumine walitsuse koosseisust teisipäewa hommikul. Kuna usaldusawaldus järgnes rahaministri lahkumisele, siis oleks walitsus wäga hästi ka paigale wõinud jääda. Sellest hoolimata arwasid ministrid paremaks kabineti kollektiiwset lahkumispalwet esitada, et walitsuse juhile wõimalust anda kabineti koosseisus muudatusi ette wõtta, mida seisukord ette kirjutab. Prantsuse ajalehed märgiwad õigusega ära, et saadikutekoja wiimase usaldusawaldusega keegi muu kui Briand kutsutud ei ole uut walitsust kujundama. Wõib arwata, et Briandile wabariigi presidendi poolt warsti wastaw ettepanek tehakse ja et Briand ka ettepaneku wastu wõtab.

Seega oleks siis Briand juba 10. korda peaminister — rekord, mille sarnast waewalt keegi teine riigimees üles wõib näidata.

Nagu tähendatud, kukutas Briandi walitsuse tema enese rahaminister Péret. Wiimase lahkumine on seotud tervе rea ifilliste motiiwidega ja politiliste ringkondade katsustega. Mis puutub esimestesse, siis tuleb tähendada, et Péret ise praegusel silmapilgul rahaministri kohale waewalt sobis. Péret'l puudusid niihästi tarwilikud teadmised kui ka kogemused rahanduse alal. Näib, et Péret neist ka ise teadlik oli. Wastasel korral on raske seletada asjaolu, et ta kahe käega kinni haaras mõtteist, mis wiimasel ajal Prantsuse ajakirjanduses ja osalt ka saadikutekojas teatawat pooleholdu leiab. See on nimelt suure rahwuslise koalitsiooni walitsuse loomise mõte.

Ühes Péret'ga oli selles mõttes agaralt tegew radikaalsotsialistide parempoolse tiiwa silmapaistew esitaja Franklin-Bouillon.

Briand ei olnud suure koalitsiooni mõtte wastu, kahtles aga, kas sarnane koalitsioon praegustes oludes läbiwiidaw on.

Ettepaneku läbikukkumine asetas rahaminister Péret, kelle wõimetesse niihästi parem- kui ka pahempoolsetel suurt usku ei ole, räbalasse seisukorda, milleşt Péret müüd wastawad järeldused tegi.

Walitsuse lahkumine on nähtawasti tingitud soowist selgusele jõuda, kas pind suure koalitsiooni loomiseks, milleşt Péret ja Franklin-Bouillon unistawad, walmiaud on.

On küllalt põhjust selle juures kahelda.

Hiina ilma walitsuseta.

Berliinist, 16. juunil. (Trj.) Hiina peaminister dr. Jen lahkus ametist, sest et tal wiie kuu jooksul korda ei ole läinud walitsust kujundada.

Londoni teatel wabastas marssal Sunjhuanfang osa soolamaksust aresti alt.

Weeuputuse wastu Koogi-Wisusi jõe piirkonnas.

Maaomanikkude palwe.

Eilses lehes puudutasime juba Koogi-Wisusi jõe süwendusküsimust. Nagu nüüd täiendawalt kuuleme, on 17 Saadjärwe ja Kaarepere walla taluomanikku põllutööministrile palwe saatnud seisukorra parandamise asjus. Palwes juhitakse tähelepanu järgmistele asjaoludele:

1) Iga kanali ja jõe süwendamise tööd peaksid loomulikult algama jõe alumisest osast, et üleliigne wesi takabalt joolsma pääseks ja oma häwitawat mõju üleujutamise teel ei awaldaks. Käesoleewal juhtumisel on aga ümberpöördud. Kõige raskem töö ja kõige kardetawam üleujutamise ala asub allpool Wisusi asunduse ja Kaarepere walla piirisid Saadjärwe walla territooriumil, kus kiwistikkude peal ja liimi kasuanud kohtadel alalised wee woolu takistused nähtawad asjad on ja iga wihmasaju juhusel tuhad ujutatud ja wee all kannatawad. Kui müüd siia juure armata weel asjaolu, mil ülemine osa jõest süwendatakse 9—10 km ulatusel, mis iseenesest ühes Wisusi riigistatud metsade kraawide süsteemiga ülemisele weetogule wõimaldab waba woolu, siis wõib wastutawaidlemata olekada, et igal ükskul wihmasaju juhtumisel alumine osa kawatsetawa kanali basseinist 5—6 km ulatusel kõigi sellesse puutuwate kraawide osadega üleni üleujutatud saanad ja selle tõttu luhad ja heinamaad weelima ja mudakõntsa läbi täiesti ära rikutakse. Selle järeldusel ulatuwad kohalikkude maapidajate kahjud mitme miljoni margani ja karjapidamise wõimalus häwineb mitmeks aastaks.

2) Et meid alamalnimetatud maapidajaid selleşt kardetawast katastroofist päästa, on meil au põllutööministeriumi paluda oma tähelepanu selle peale juhtida, et Koogi-Wisusi jõe alumise osa süwendamine kiires korras kõik wiidaks, enne kui ülemise jooksu weed uputuseks muutuda wõiksid, mis üle paluume meile teatada. meie lukohtade järele.

Saadjärwel, 12. juunil 1926. a.

Palujad:

(Järgnetwad 17 ostu-taluomaniku allkirja.)

Ühe „pealinna-suuruse“ iseloomulik eneseväljendus.

Hädast inetuks!

Kui riigikohus oma otsusega üürnikkude ja teiste rühmade kaebused riigikogu walimisseaduse tühistamise asjus tähele panemata jättis, siis tuletasime muu hulgas meele, kuidas neid asjatuid kaebusi oli aidanud esile kutsuda just tööerakonna leht oma kõmusihiliste seletuste ja õhutustega.

Helewusfünnituslik tõnu on tööerakonna lehel ikka olnud kõwemaks küljeks. Kuid nüüd on awalik pealekäimine ja üldise meelelolu kainenemine ka seal jälgi järele jätnud. Isegi „neegripoisid“ hakkawad aimama, mis tähendab — häbeliikus...

Nii on siis päris arusaadaw, et Tallinna leht on meie sõnade pärast hädas. Halb olla.

Et end aidata, tõmbab tallinlane enesele selga jämedukeriid ja hakkab suust wälja ajama — inetusi!

Lendawad „peipsiäärse waimu“ erilise kaalu pommid, keerleb tühus mingi „rämps“, kajawad riiskawalt „rahwusliikluse harmoonika“ kärisewad helid...

Kõige selle juures aetakse omal suled hästi kohewile, et inimesed peatsid hakkama arwama, nagu oleks seal tegemist mõne wõõra ime-linnuga ja mitte päris oma koduse olewusega, kes seda inetumaks läheb, mida rohkem temal kitsas käes.

Nii ei ole see ka muud midagi kui ainult wäike häda-abi, kui leht oma kaitseks nüüd katsub seletada, tööerakonna riihma liige A. Anderkopp kaitsnud riigikogus walimisseaduse proportsionaalsuse põhimõtte kitsendusi, tööerakond ei olewat riigikohtule ühtki kaebtust saatnud ise.

Seda kõike ei ole ju meie tööerakonna lehele mitte ette heitnud. Oleme awalikult juba warem selle peale tähendanud, et tööerakonna rühma juht riigikogus ise rahwuswahameelsete wäidetele wastu waidles, kui need seletasid, nagu käiks see põhiseaduse mõttele wastu, kui nõutakse, et rühmal, kes tahab riigikogusse pääseda, peab walimistel wähemalt 2 esitajat saadud olema.

Kuid sellesama A. Anderkoppi juhatusel ilmuw leht ei wäsinud mitte riigikogu walimisseaduse tühistamise wõimalusi kõmuliselt korrutamast ja õhutamast.

Ja selle mängu olemegi meie awalikult kinni naelutanud, et näidata, kuidas tööerakonna leeris sihilikult „helewust“ sünnitatakse!

Asjata on tööerakonna lehe juhtidel loota meie awaliku etteheite mõju tühistada sel teel, et nemad nüüd „pealinna“ kõrgustikult teiste kui „peipsiäärsete“ arwel walmata sõnu suust wälja ajawad. Sarnased hädast sündinud inetused kinnitawad ainult, et meil siin „Peipsi ääres“ Eesti kultuur-elu keskkohas mitte tarwis ei ole kadedust tunda tööerakonna häälekandja iseloomulikkude eneseawaldus te pärast, mis elawalt meele tuletawad pealinna — tänawa-lehe ulakaid loomujooni.

Põud.

Mida päew edasi, seda rohkem tuleb maalt kaebusi põua üle. Mutmes kohas, iseäranis aga kõrgemates kohtades on wiljakasw põua mõjul seismas. Põllumeestel on lõpine kartus, et kui lähematel päewadel wihma ei tule, siis wõib käesolew aasta põllumehele jälle kergesti saatuslikeks saada.

Kui laiaulatusline põud tõepoolest on, selle kohta on praegu wastawate andmete puudumisel wõimata täpset pilti saada. Ülikooli meteoroloogia observatooriumi wihmajaamade juuni kuu waatlused tulewad alles juuni esimestel päewadel kokku, nõnda et meil on kasutada praegu ainult 16 waatluskoha andmed. Nende andmete järele on seisukord kõige halwem Lõuna-Eestis, iseäranis aga Tartumaal. Juuni kuul ei ole Tartus kuni eilseni ühtegi wähegi nimetamise wäärt wihmasadu olnud. Ainult eile tuli mõni tilk wihma, mida aga nõnda wähe oli, et isegi tolmu kinni ei löönud. Nõnda on Tartule juuni kuu esimene pool täiesti kuiw olnud.

Wõru linnas olew ilmajaam on juuni kuul kaks wihmasadu märkinud — 4. ja 7. juunil. Mõlemal korral oli aga sadu nõnda mõrk, et sademeid kahe saju kohta ainult 5 millimeetrit kogus. Maa niisutamiseks oli seda wihma aga kindlasti wähe.

Põhja-Eestis on seisukord sademete poolest parem ja nõndasamuti ka Lääne-Eestis.

Narwa-Jõesuus on juuni kuul 4 korda wihma sadanud, mis kokku on annud 20 millimeetrit wett. Ühel korral oli päris tugew wihm (4. juunil) — 14 millimeetrit.

Tallinnas on juuni kuul isegi 5 korda wihma sadanud ja kahel korral päris tugewalt. Kokku on Tallinna ilmajaamas juuni kuul 32 millimeetrit sademeid mõõdetud.

Pärnu seisab wihma poolest esimesel kohal. Wihma on 5 korral sadanud, kokku 45 millimeetrit. Nõnda tugewat wihmasadu ei ole juuni kuul kuskil pool olnud kui oli Pärnus 9. juunil, kus wihma rohkus 24 millimeetrini ulatas.

Saaremaast wähe lääne pool asuw Wilsandi ilmajaam on kuni 16. juunini 3 korda wihmasadu märkinud, mis kogusummas on annud 14 millimeetrit wett.

Nõnda on seisukord suuremates ilmajaamades. Ehk küll nende wäheste ilmajaamade andmete põhjal ei saa weel täpset pilti, kuid üldise pildi saamiseks on neid andmeid küllalt.

Kui nüüd arwesse wõtta, et üle poole juuni kuust on mööda ja kui teisel poolel ei tule rohkem wihma kui esimesel poolel, siis peame käesolewat juuni kuud suuremale osale maakondadele põua kuuks pidama.

Abi tuleõnnetutele.

Läinud nädalal hukkus tules Harjumaa Arni asunduses 7 hoonet, jättes 11 asuniku perekonda ilma peawarjuta ja waranduseta.

Kahjusaajate raskel seisukorda silmas pidades pööras neil päewil Harju maakonnawalitsuse esimees isiklikult riigiwanema poole palwega kahjusaajatele riiklikku toetust anda. Riigiwanem andis selleks lootusi. Kahjusaajate seisukorraga lähemalt tutwunema sõitis Harju maakonnawalitsuse esimees ühes riigimaade ülemaga.

Tallinna tahab haridusasja teistsugi korraldada.

Tallinna eelarwe komisjon awaldas omal ajal soowi, et kujundataks haridusosakonna juure hariduskomisjon, mis koosneks linnawoliniikkudest. Oma soowi põhjendas komisjon sellega, et praegu töötawas haridusnõukogus, mis koosneb koolinõunikkudest, haridusnõunikkudest ja koolipõetajatest, otsustatakse asju, mis linna puhtmajandusliste küsimuste hulka kuuluwad. Kuna koolinõunikud ja õpetajad linna teenistuses seisawad ning sellega õigustatud ei peaks olema linna asju otsustama, ei ole sarnane asjade korraldamine loomulik.

Haridusnõukogu asub aga seisukohal, et eriliste komisjoni loomisega muutub asjade ajamine keerulisemaks ja wenniwamaks. Haridusnõukogu soowitab pöörata haridusnõuk. poole, et mues koolinalitsuse korraldamise kawas haridusnõukogu sarnaselt konstrueeritaks, et temas linnawolikogu poolt liikmed enamuses oleks.

Linnawalitsus on selle seisukohaga ühinenud.

Tuli jälle miljonite eest kahju teinud.

15. juunil kell ½4 põles maha Imawere asunduses end. mõisa rehi, mis asunikkude käes rendil oli. Sinna oli sisse seatud katuse laastu lõikus. Tules hukkus lokomobiil, rehepeksu masin, sindlimasin, saekaater, palju tooresmaterjali ning põhku. Tuli on alguse saanud arwatawasti lokomobiili sädemetest. Kahju ulatab miljonitesse.

Maaparanduse tööd Saaremaal.

Saaremaal algawad maakorralduse tööd. Wastaw komisjon on põllutööministeeriumi poolt Kuressaares ellu kutsutud.

Krediiditurg 1925 a.

Hoiusummad tõusnud.

Krediidi turul tuudus läinud aastal teatud pinetsus, sest pangad talitasid uute laenude lewitamises wäga ettewaatlikult, milleks neid kapitalide puudus ja terwenduspüüded sundisid. Siiski toetati majanduselu 236,4 milj. margal. uute laenudega, milleks 141,4 milj. marka tuli hoiusummade suurenemisest, kuna puudu osa passiiwlaenudest juure muretseti. Hoiusummade suurenemine erapankade juures üldiselt ulatub üle 11 protsendi, kuna suurpankades uute summade juurewool ulatub 30—65 protsendini. Wiimane kõrge protsent langeb Tallinna Krediit pangale osaks, kus hoiusummad 149,6 milj. pealt 246,8 milj. marga peale tõusid. Üldiselt tuli ilmsiks suur usaldus tõus suuremate pankade wastu, mida ei suutnud kõigutada Harju panga likwideerimise otsus. Wiimase sündmuse mõrt mõju on selgitatawo asjaoluga, et panga kõikuw seisukord, milleni teda wiisid mõned ebaõnnestunud tehingud wõi ettewõtete krediteerimised, oli üldiselt teada juba pikemat aega. Wähemad pangad, eriti piiratud kohaliste tähtsusega, ostutawad mitmeti tagasimineku.

Rahaministri poolt kõwendati pankade järelewalwet ja funniti suurendama oma kapitale, astudes seega tähtsa sammu hoiuomanikkude julgeoleku suurendamiseks. (Aktsiapankade põhikapitalide suurendamine, määrused ühispankade kohta jne.).

Suuremaks ja hoogsamaks tegewuseks punudusid pankadel siiski wabad investitsioonikapitalid ja pikaajalised krediidid. Rõõmustawalt suurenenud lühikeseajalised kauba- ja aktsept-krediidid, mis kasutatawalt ja tagasijärjekindlalt wäljaweo suurendamiseks tegutsenud, pole siiski tõõstuse ja kaubanduse seisukorra parandamiseks weel palju ära teha suutnud.

Hans Einer 70-aastane.

Täna, 17. juunil, pühitseb tuntud kooli- ja kirjamees ning seltskonnategelane Hans Einer oma 70-aastast sünnipäewa.

Hans Einer on sünd. 5. juunil (wana kalendrile) 1856. a. Sangaste-Laatre kihelkonnas, Unikülas wallas, kus tema isa Matt Einer oli „Kingu“ talu rentnikuks.

Teated H. Eineri esiwanemate kohta ulatawad tagasi aastat 200: Põhja sõja järele, mis teatawasti Uusikaupungi rahulepinguga ja meie maa Wene külge liitmisega lõppes, jäänud üks Rootsi sõdur nimega Erik, Helme kihelkonda Jõgeweste walda Nähri tallu, kus ta sama talu lese perenaisega abiellunud. „Rootsi Eriku“ poja nimi olnud Hendrik. Hendriku poeg Hans surnud waratult, jättes maha kaks poega, kellest Eriku nimeline on Hans Eineri wanaisa. Pärispõlwest wabanemise järele antud Erikule ja tema kasuisale, „Kooli-Juhanile“, perekonnanimeks Einer, sest et Kooli-Juhan olnud Jõgewestes üks esimestest kirjaoskajatest. Erik Einerile antud, kui ta oli saanud täisealiseks, Jõgeweste mõisa korraldusel Jaasikse talu pidada. Ta oli kaasaegsete seas suures lugupidamises. Ta oli walla-, kihelkonna- ja kreiskohtunik, kiriku wõörmünder ja Wennaste koguduse palwepidaja. Eriku poeg Matt, Hans Eineri isa, määrati 1849. a. Jõgeweste mõisa kubjaks. Kuna Jõgeweste ja Unikülа mõisad tol ajal kuulusid würst Magnus Barklai de Tolly'le, paigutati Eineri isa Jõgewesteşt ootamatult Unikülla 1852. a. talupidajaks ning siin, Kingul, Hans Einer, meie tulewane lugupeetud koolimees, sündiski.

Koolis käis Hans Einer Unikülа walla- ja Sangaste kihelkonnakoolis, pärast Walgas Jõmse kooliõpetajate seminaris, mille 1878. a. hästi lõpetas. Töötas siis kooliõpetajana Toris (1878.—1880.), asudes hiljem Walka, kus praegu peab köstri ametit. Walgas töötas Einer Eesti koguduse organistina ja Eesti keele õpetajana Jõmse seminaris. Hiljem wõeti see koht temalt ära, sest Einerit peeti „nooreestlaseks“, kellest kardeti rahwuslikku kihutustööd. Koolinõuniku Guleke ees oli teda tembeldatud „sakste õgijaks“ ning kui Walka 1883. a. ametisse pandi Eesti koguduse jaoks esimene abiõpetaja, pärastine Kanepi praost Falk, oligi Einer kohalt wabastatud Falki kasuks.

Peale seminaris töötamise on Hans Einer olnud usu- ja Eesti keele õpetajana tegew Walga linnakoolis (1886.—1917.), Walga linna algkoolis (1896.—1912.), Walga linna tütarlaste koolis (pärastine naisgümnaasium), Walga raudtee algkoolis ja Walga reaalkoolis (1913.—1917.).

1918. a. oli Einer sunnitud enamlaste eest Walgast põgenema Tallinna, kus ta töötas Lenderi naisgümnaasiumis kooliõpetajana. Teenis riigikassas laeka- ja warahoidjana, oli aktsiisi ametnikuks, nimelt aktsiisi kontrolööriks ja jaoskonna juhataja kohusetäitjaks, milliselt kohalt ta enese palwel nõrga terwise tõttu pensionile määrati.

Hans Einer on olnud tuhisem tegelane teiste seas. Ei ole palju neid algatusi Walgas, kus tema poleks kaasa tõmmanud, ära tundes, et kirikus ja koolis töötamisest Walka Eesti seltskonna loomiseks, kogumiseks, hoidmiseks ja kaswatamiseks küllalt pole. Tööd oli palju, puudusid aga eestöölised ja juhatajad. Ning siin sammub Hans Einer jälle esirinda — Eesti tegelasena. Ta korraldab laulukoore, juhatab näitemänge jne. Juba aastal 1883 teeb ta esimese katse Walgas ellu kutsuda Eesti seltsi, kuid tegelikult saab see wõimalikuks alles 1891. a., nimelt Willem Reimani toetusel. Peale selle on Einer töstanud karskusseltsi esimehena, oli „Säde“ seltsi üks ellukutsujatest (Eineri antud nimi) ja selle pärastine kauaaegne eestseisuse liige. Samuti tõmbab Einer kaasa Walga linnawalitsuse (1902.—1918.) selleks, et linnawalitsus lahkeseestlaste kätte, töötades, kuni jõuabki sihile. Nii on Einer koolimehe töö kõrwal ka seltskondlises tegewuses üldtunnistust leidnud.

Kuid Einer on palju korda saatnud ka kirjamehena. Tema esimesed tööd ilmusid 1878. a. Jakobsoni „Sakalas.“ Hiljem teeb ta hoolega kaastööd „Postimehele“, „Olewikule“ j. t. Eriraamatukena on Einerilt ilmunud mitu tüsedat tööd, tõlked jne. Tema wirga suletöö tagajärjel on ilmunud muuseas tuntud Eesti keele grammatikad ja katekismus.

Soowime elatunud wäsimata töömehele tema tähtsal päewal õnne ja terwist, jõudu edaspidiseks tööks kodumaa kasuks. Rahu ja rõõmu wanul päewil kodulinnas! G. N.

Eesti Panga nõukogu ümberwalimised.

Eesti Panga nõukogu poolt ümberwalitud nõukogu liikmed hrad Tõnisson, Laidoner ja Wirma on esitatud wab. walitsusele kinnitamiseks.

Kinnitamine järgneda kuuldawasti siis, kui rahaminister wäljamaalt tagasi jõuab.

Werised meeleawaldused Praagas.

Berliinist, 16. juunil. (Trj.) Sotsialistid ja kommunistid korraldasid Praagas hiigla meeleawalduse tollieelnõu wastu. Teatatakse suurtest kokkupõrgetest ja löömingutest. Paljud politseinikud ja meeleawaldajad said wigastada. Toimetati hulgaliisi arreteerimisi.

Jutt wiiest wäiksest pakikesest.

O. Luts.

Tegin selle jabura teo ja ostatsin mõnele heale naabrile, et waat, et homme sõidan pealinna — on natuke asjaajamist jne.

„Nojaa“, arwasid naabrid, „kui waja — siis waja; ega pole midagi parata. Kulu ja natuke waewa läheb, aga mis sa, hing, saad siin ilmas ilma kuluta ja waewata.“

See oli wäga elutargasti öeldud.

Poole tunni pärast tuli üks neist naabreist, kaewumeister Prunt, silitas wurrusid, nuheles natuke ja küsis:

„Ah, te siis homme päris kindlasti sõidate pealinna?“

„Jah, on küll see nõu ja tahtmine.“

„Wäga hea. Kas wast teeksite minule, kui naabrile, seda meelehead ja wõtaksite siit kaasa ühe wäikse pakikese, annaksite Tallinnas minu õe kätte. Saatmine on tülikas, ja ise ma niipea sinna ei sõida.“

„Noh, wõib kah. Endal mul niikuinii pole midagi kaasa wõtta.“

„Wäga hea. Suur tänu teile. Nüüd on mul see mure kaelast ära.“ Ja paljutähendawalt: „Ega siis igat isikut ka ei wõi usaldada — see peab ikka hästituntud ja hästiteatud inimene olema, kellega sa midagi saadad. Praegu ju on niisugune aeg, et...“

Ütles nii ja tuli warsti tagasi oma wäikse pakikesega. Kuid peab ütlema, et päris wäike see just polnudki; oli õmblusmasin, firma „Singer“.

Aga mis wõisin nüüd enam parata, kui kord olin lubanud kaasa wõtta — pakikese.

Härra Prunt soowis mulle head teed ja läks oma igapäewase lewateenistuse juure.

Weidikese aja pärast koputati ukse pihta ning sisse astus emand Bloom, leskinaine naaberhoowist.

„Wabandage“, sõnas alandlikult. „te tõnelesite toona, et homme reisite Tallinnasse?“

„Jah, ma ikka peam sõitma küll.“

„Kas olete nii hea inimene ja wõtate minult kaasa ühe wäikse pakikese — edasi anda sinnasamasse waksali lähedusse. Ma küll ei tahaks teid heameelega tülitada, aga teate — lese naisterahwa asi....“

„Hm, mul siin juba on üks pakikene“, tähendasin õmblusmasina peale, „aga kui teie oma liig suur ei ole, siis ju wõiks wõtta.“

„Ei ole suur, kulla noorhärra. Kuidas ta saab suur olla: natuke laste pesu ja pisut muud kribu-krabu, rüdehilbukesi. Minu nooremale tütrele tuli hiljuti peenikest peret juure, noh, et siis... Minul nagu wanast ajast üht-teist tagawaraks — hakka nüüd ise selle kompsukese pärast sõitma ja olema.“

Jälle peab tähendama, et seegi kompsukene, mille tõi leskinaine, kaugeltki polnud nii ilmsüütu wälimusega nagu lootsin. See tuletas meele talumeeste wanaegset tubakakotti, kuid oli suur ja pungili täis ja kaalus oma ilusa puudukese.

Seadsin selle pakikese eelmise pakikese kõrwale ning ei saanud weel aega mõtelda head ega kurja, kui tuli würtspoodniku abikaasa ühe pikerguse korwiga ja ütles ilma pikema eeskõneta:

„Te sõidate Tallna, wõtke õige see korwikene ühes. Seal on munad. Saadan teised õetütrele — temal kah nagu kehw fisfetulek ja nii kuidas ta on. Ütelge, las müüb poole ära, muidu lähwad halwaks; poole hoidku omale. Ega neid siin palju olegi — seitsekümmend wiis paari. Nad on Tallnas tõpake kallimad kui siin, mõtlesin: tarwis õige saata natuke külakosti. Tema, see õetütar, elab küll raasike kõrwalises uulitsas, aga küll te üles leiate — linna inimene.“

„Mnjaa“, wastasin, „pange nad siia, teiste pakikeste kõrwale.“

Ja rohkem ma ei julenudki wastata, sest olin poeprouale juba teist kuud wõlgu.

Õhtupoolikul külastas mind mu sõber Kuub, rätsepmeister, keti otsas ilus hundikoer.

„Haa“, hüüdis juba läwelt, „nüüd, wana kallis, toon teile ilusa reisiseltsilise. Waadake, kas pole ilus loom?“

„Jah, loom on ilus“, waatlesin peni, „seda salata ei saa, aga misfuguse kombel wõi millisel määral ta oleks minu reisiseltsiline — seda mu taip küll kinni ei wõta.“

„Hoo“, patsutas koera kaela, “selleşt saab Tallinna mees. Minu ametwend Püksmann juba ammust aega soowis endale üht niisugust ehtjat hunti. No, nüüd siis wiimaks sain temale osta.“

„Jah, aga....“

„Mis, aga? Te ju sõidate homme Tallinnasse — mis siis on weel lihtsam, kui selle ilusa eksemplari kaasa wõtate. Minul ei maksa sinna ainult koera pärast sõita — ei taju kulu, aga teil ju ükskõik. Küllap mu sõber teeb teile ilusa prunkosti, kui talle selle poisi kätte toimetate.“

„Prunkost küll, kuid mulle juba toodi siia kolm asja, wõi kolm pakki. Näete: seal on õmblusmasin, seal rõiwapundar, seal kanamunad.... Kardan, et kogu see toiming mulle natuke raskeks muutub, sest ärge unustage, mul on ka omad talitused.“

„Aga, armas inimene!“ hüüdis rätsepmeister Kuub, „miks näitate mulle neid kompse ja korwe, mis teile enne toodi? Minu kompsu pole teil tarwis üska wõtta ega kões kanda, see jookseb ise. Oute tulle raudteejaamas ainult pilet, ja see on kõik. Küllap minu sõber Tallinnas selle kulu ära tasub — ta wana tubli mees.“

See oli tõepoolest öeldud ja mina ei päässenud kuhugi.

„Hea küll“, ütlesin, „siduge ta sinna munakorwi külge kinni.“

Härra Kuub tegi nii, patsutas koera selga, soowis mulle kõike head ja lahkus kergendatud südamega — tema kohus sõbra wastu oli lõppenud, kuna minu oma alles algas.

Õhtu saabudes (nagu öeldakse uuemas kirjakeeles) saabus minu korterisse weel keegi selle wiienda ja wäga luuleline pakikesega. Juukselõikaja Kanna oli rätsepmeister Kuue kaudu minu sõidust teada saanud ja ilmus nüüd haakoo-suurusse lillekimbuga, endal õnnis naeratus näol.

„Kuulsin, et sõidate Tallinnasse? Kas jah?“

„Mis siis?“ küsisin kaunis mõrult, aimates paha.

„Noh, waadake, tahtsin teid paluda, et wõtaksite kaasa selle buketikese ja annaksite edasi —“

„Kellele? Tallinna jaamaülemale?“

„Ei, mitte jaamaülemale. Mul on seal üks sõbranna, üks neiu. Ta elab.... Ah, nojaa, siin on muu seas ka üks wäike kirjakene aadressiga. Kui oleksite nii lahke...“

„Armas taewas, kas siis Tallinnas lilli nii wähe on, et neid Tartust peab saatma?“

„Seda just mitte, aga neil siiski on teine wäärtus, kui nad tuuakse nii öelda koha peal ühes terwitusega. Tehke mulle see heategu, ja mina omalt poolt olen walmis teie juukseid lõikama ja habet ajama kas või Uue-aasta ööse kell kolmweerand kolm, kui teil warem aega pole tulla.“

„Hea küll. Pange nad siinna koti peale, õmblusmasina kõwale.“

„Mis asjad?“ küsis härra Kamm teraselt.

„Noh, need, mis teil kaenlas on, lilled, see kubu.“

„Ah, nii, nii“, naeratas juukselõikaja ning asetas lillekesed õrnalt sinna, kuhu tähendasin. „Aga kas poleks parem, kui me nad teie äraõõduni panetsime wette? Nad püsiksid wärsketena. Mis te arwate?“

„Pange wee-pange, kui nad mahuwad.“

Härra Kamm pani buketi minu wee-pange ja seisis seal juures minutit kaks, käed puusas, sõnalausumata.

„Weelgi parem oleks“, pööris siis minu poole, „kui neid oleks wõimalik wiia panges, teel wõiks aeg-ajalt wahetada wett.“

„Tubli“, wastasin, „küllap wõib wiia pangeski, kui soowite. Küllap wahetan wettki igas jaamas.... mis mul muud teha on.“

Meister hakkas säramа nagu kuu, raputas mu kätt, lehwitas kübarat ja kadus kummardades.

„Nii“, oigasin, „nüüd wägisi teewad mu'st bagaažiwaguni, kui mitte kogu kaubarongi. Kui kraami „juurewool“ samas tempos edasi kestab, siis pean aegsasti tellima mõne weoauto, mis kõik selle kupatuse waksali toimetaks.“

Wahepeal oli hundikoer poeprouа munakorwi keset tuba lohistanud ja istus nüüd selle kaanel nagu wahimees. Nähes, et mul wiimaks ka tema jaoks natuke aega on, hüppas ta oma troonilt hooga maha, kus juures see, mis seni oli korwi kaas, korraga muutus korwi põhjaks.

2.

Ja heitsin ma enda isikuga weel teist korda paha nalja, otsekui poleks esimesest korrast jatkunud: unustasin tellimata isegi hariliku sõiduwoorimehe, mis siis weel kõnelda weoautodest. Mulle ei tulnud meelegi, et waraseł hommikutunnil meie kolkasse end ei näita ükski sõiduk.

Sidusin õmblusmasina ja leskinaise pesukompsu ohelikuga kokku, „wiskasin“ pahemale õlale, pahemasse kätte wõtsin munakorwi (mis öö jooksul millegi pärast oli hakanud tilkuma), parema käega kandsin weeämbrit härra Kammi buketika, kuna hundikoer oli kettipidi kinnitatud kuue nööbi külge.

Nii algas sünge ja wänge teekond raudteejaama poole. Kuski laulis üks tuhk, ja laulujõnad, mis mulle alati kostsid „Tarrtu turrgul“ kõlasid täna üsna selgesti: „Üks wäike pakikene!“

Mu higine teekond wiis surmaiast mööda ning hämaruses paistis, otsekui oleks hoauast tõusnud üks koolnu. Ta ulatas minu poole oma pehkimud kirstu ja sosistas küllalt waljusti: „Üks wäike pakikene!“

„Tänan wäga, härrad!“ wastasin. „Wiige aga ise oma pakid ja pakikesed sinna, kuhu tarwis, minul on neid juba rohkem kui mõnel emaeeslil.

Koera-näraka peatus iga majanurga, posti ja kiwikese juures ning muidugi pidin mina kannatlikult ootama, kuni tema oma toiminguga lõpule jõudis. Õmblusmasina teraw serw rõhus selga, köidik tahtis õlga pooleks lõigata, munakorwist tilkus saapale ja pükssäärele kollast, weniwat wedelikku.

Siis mässis see neetud peni oma keti minu jalge ümber, kukkusin kõigi füüsika seaduste järgi ning lamasin uulitsarennis.... nii pikk ja lai kui ma olin. Pakikesed wedelesid mu ümber nagu räitsa ja wesi, mis pidi wärsketena hoidma härra Kammi lilled, woolas mu kuklatagusest sisse ja pükssäärest wälja.

Ootasin surma, aga kui see ei tulnud, siis ajasin enda jalule, korjasin bagaaši kokku ja komberdasin edasi, wisalt nagu tigu.

Raudteejaama jõudes oli mu wälimus just niisugune, nagu oleks minuga uulitsat pühitud. Märg ja porine, pükssircis katki, juuksed sasis (kübar oli kadunud), krae selja peal, lips üle kõrwade.

Piletikassa juures, parajasti kui kord minu kätte jõudis, läks see kolmkorda maetud peni ometi nii tigedaks, et puges üht härrat sääremarjast. Muidugi toimetati mind jalamaid raudteepolitseisse (pakikesed kaasas),

Prantsuse erakonnad.

(„Postimehe" kaastööliselt Pariisis.)

II.

Järgmine erakond sotsialistidest paremale poole on wabariiklised sotsialistid. Ta on küll rohkem kodanline, kui sotsialistline oma programmi poolest.

See erakond tekkis 1904. aastal. Enne seda kuulusid tema liikmed sotsialistide parteisse, kuid peale Amsterdami kongressi, mis keelas sotsialistidel osa wõtmast kodanlistest walitsustest, lahkus sotsialistlisest erakonnast Briandiga ja Vivianiga eesotsas rühm saadikuid, moodustades uue grupi. Praegu on tema liideriks end. peaminister Painlevé ja temasse kuulub ka endiselt tema looja praegune Prantsuse walitsuse juht Aristide Briand. Arvu poolest ei ole see erakond suur, olles esitatud parlamendis ainult 41 saadikuga, kuid walitsuse kujundamisel etendab ta alati tähtsat osa, sest ta on koondanud enesesse palju silmapaistwaid politikategelasi.

Radikaal-sotsialistide erakond on üks wanemaist praegustes saadikutekojas. Tema loojaks oli kuulus „tiiger" Clemenceau, kes seadis kokku 1881. aastal n. n. Montmartre'i programmi, mille põhjal moodustus uus rühmitus parlamendis.

Montmartre'i kawa kaskuspunkt on laialaotuslistes sotsiaalsetes reformides, mis ei ulatu aga nii kaugele, kui sotsialistide omad. Waatamata oma nimetusele, oli ja on ka praegu radikaal-sotsialistline erakond oma waimu poolest kodanline koondus. Praegu on see erakond, millel muu-seas meie partei mõistele wastaw konstruktsioon, esitatud parlamendis 136 saadikuga, olles seega arwuliselt kõige suuremaks erakonnaks saadikutekojas. Tema liideriks ja ühtlasi ka parlamendi esimeheks on endine peaminister Eduard Herriot, kes awaldab suurt mõju oma partei elule. Oma politikas toetab radikaal-sotsialistline erakond praegust walitsust täielikult ja ojutub selle tunduwamaks toetajaks, wõttes osa walitsusest ja hääletades walitsuse poolt.

Eelnimetatud erakonnad (kommunistid muidugi wäja arwatud) moodustawad praeguse pahempoolsete kartelli. Neid toetab weel pahempoolsete radikaalide rühm, mis on seni kartelli kuulunud, kui peale walimisi liitunud koondus; wormiliselt aga ei kuulu tema kartelli.

See erakond toetab oma neljakümne häälega praegust pahempoolset walitsust, ta on annud ka praeguse rahaministri Péret, kellel korda läks wiimaks Prantsuse eelarwet tasakaalustada, parlamendis läbi wiia ja Prantsusmaa wäliswõlgasid reguleerida. Samasse erakonda kuulus ka endine rahaminister Loucheur.

Järgnew iseseiswate-pahempoolsete rühm lahkus hiljuti demokraatlisest erakonnast ja on oma arvu ja politilise mõju poolest tähtsuselt. Toetab praegust walitsust.

Pahempoolsetel wabariiklastel on saadikutekojas 32 kohta. See rühm kujutab endeset kaunis kirju kogu. Ta toetas enne Painlevé walitsust ja praegu hääletawad tema liikmed peaaegu alati Briandi poolt.

Pahempoolsed-wabariiklased ja iseseiswad pahempoolsed ei kuulu ei pahempoolsete kartelli, ei rahwuslaste blokki, waid on saanud wahepealseks rühmituseks parlamendis. Wiimasel ajal eriti parempoolsetes ringkondades kõne all olnud kontsentratsioonilise bloki mõte on rajatud just nende waheerakonna liitumisele praegust walitsust täielikult toetawate parteidega. Sarnasel korral muutuksid need kaks wähe silma paistwat erakonda tähtsaks teguriks praeguses parlamendis.

Pahempoolset demokraatide rühma moodustab 40-pealine grupp Poincaré pooldajaid, kes tihedalt seotud wabariiklis-demokraatlise ühenduse väljaspool parlamenti, olles teatawal määral selle esitajaks saadikutekojas, olgugi teise nime all.

Rühma liideriks on praegu Bérard, kuid suuremat tähelepanu on tõmmanud enesele üks paremaist rahandustundjatest Prantsusmaal — Bokanowsky, Poincaré rahaminister ja kartelli minijtrite halastamatum arwustaja. Rühm on praegu wäga teratwas opositsioonis walitsusega, eriti selle rahanduseelnõude suhtes; ta nõuab kõige kategoorilisemalt n. n. usalduswalitsuse loomist kõikidest wabariiklistest rühmadest. Asudes praegu wastasrinnas, on pahempoolsete demokraatide rühm kõige aktiiwsem pahempoolsete kartelli waenlane, mitte ainult saadikutekojas, waid igal pool Prantsusmaal, kasutades wabariiklis-demokraatlist ühingut oma ideede aktiiwseks propageerimiseks.

Pahempoolsete demokraatide rühm on teatawal määral wabariiklis-demokraatlise ühenduse edustajaks parlamendis. Seda suhteliselt pahempoolset ühendust ei tohi segada tõsialiselt wäga sarnase wabariiklis-demokraatlise liiduga, — parlamendi rühmaga, mis nõrgalt ühendatud kiriklis-wabariiklise wooluga, olles teatawal määral selle parlamentiliseks esitajaks. Iseeneseest on aga see liit üks suurematest erakondadest praeguses saadikutekojas, omades seal 104 kohta. Tema liideriks on L. Marin. Liidul ei ole kindlat seisukohta walitsuse suhtes; enamasti hääletab ta küll wastu, harwemini poolt, kuid kõige sagedamad on juhused, kus ta oma liigetele annab täielise wabaduse hääletamises.

Ka fascism on esitatud Prantsuse parlamendis. Kummalise wasturääkiwusega esineb fascismi aktiiwsemaks levitajaks saadikutekojas n. n. demokraatline erakond, millel seal küll kõigest 14 kohta. Tegelikult ei ole sel rühmal mõju praegusele politikale, kuid fascistliste ideede levitamine leiab pinda nii mõneski ringkonnas, kus walitseb pettumus praeguses demokraatlises korras, eriti aga just noorsoo keskel, kus leidub niihästi fasciste, kui ka monarhiste.

Monarhistline rühm puudub parlamendis, olgugi et Prantsusmaal tegutseb kaunis tugew ja arwurikas monarhistline erakond. Monarhistlist liikumist toidab praegune raske majandusline aeg ja rahulolematus sisepolitikaga, kuid halwab küll monarhistide eneste leeris, kus wõitlewad bonapartistid ja bourbonistid. Monarhismi pooldajaks wõib nimetada parlamendis esinewat parempoolsete rühma, kuid see on tähtsuseta niihästi oma arvu (14 kohta) kui ka parlamentaarse mõju poolest.

Seesugune on üldjoontes Prantsusmaa praegust politilist elu juhtiwa saadikutekoja koosseis. Ärmiselt kirju on ta, ja ei anna wõimalusi kindla enamuse loomiseks, eriti weel niisuguse, millel oleks wõimalust püsida kauemat aega. Kartelli lagunemine, mis oli tingitud lahkuminekutest sotsialistide ning kodanlis-sotsiide pahel Prantsuse rahanduse ja majanduse terwendamise meetoditest, lõhkus parlamendi loomuliku enamuse, mis saawutati 11. mai programmi põhjal läbi wiidud walimistel.

Erakondline distsipliin ei ole pealesundiw ja kategooriline, waid igal üksikul saadikul jääb wäga suur wabadus küsimustes seisukoha wõtmises ja hääletamises. Seepärast on Briandil, wanal parlamendi elu tundjal ja osawal kõnemehel kerge wõita pooleholdu saadikute hulgas, saawutades enamust, kuid ühtlasi on just selle tõttu walitsuse seisukord kindlustu.

See kindlustus mõjub muidugi wäga tunduwalt praeguse walitsuse politikale, eriti siis, kui waja otsustada tähtsaid ja kiireiseloomulisi küsimusi, nagu näiteks Prantsuse rahanduse terwendamine. Nendes hädades, mis praegu külastawad Prantsusmaad, on wäga suurel määral süüdi tema saadikutekoja kirju koosseis. See annab ka ühtlasi nut jõudu demokratismi ja parlamentarismi pahem- ja parempoolsetele wastastele kihutustööks, raskendades weelgi üldist seisukorda. Ja põhiseaduse hakastamatud seadused nõuawad, et praegune õnnetu parlamendi koosseis juhiks Prantsusmaad weel ühe aasta.

Ks.

Tööpäew pikemaks.

Inglise walitsuse seisukoht söekriisi asjus.

7 tunni asemel 8 tundi.

Londonist, 15. juunil. (Trj.). Peaminister Baldwin esines teisipäewal päräst lõunat alamkojas tähtsa teadaandega söestreigi kohta. Baldwin ütles, et söestreik õigustatud ei ole. Söekomisjon on seletanud, et söetööstust katastroof ootab, kui mitte teatawad tingimused täidetud ei ole. Selle asemel et täie tahtmisega üheskoos neid tingimusi täita, arwasid pooled paremaks sõda alustada. Ma püüan, ütles peaminister, weel kord wäljapääsu teed näidata ja pooli tagasi wiia terwe mõistuse juure, mis ainuüksi seisukorda päästab.

Kunstlik õitseaeg.

Seisukorra raskuste põhjuseks on peaasjalikult asjaolu, et söetööstuse õitseaeg kuni 1924. aastani kunstlikul alusel seisis. Kui kunstlikud toed ära wõeti ja mandri wõistlus elawamaks läks, hakkasid hinnad wahetpidamata langema, kuni nad läinud aasta tasapinnani jõudsid. Hinnad langesid niikaugele, et nad enam produktsiooni kulusid ei katnud. 73 protsenti söetoodangust andis kahju.

Söekomisjoni aruanne ütleb selge sõnaga, et abiraha andmine lõpetada tuleb.

Mis tööstuselt eneselt oodata wõib? Ainus abinõu, mida tööstus oma seisukorra päästmiseks tarwitada wõib, on **ümberkorraldus ja töökulude wähendamine. Söetööstuse reorganiseerimiseks tuleb otsekohe samme astuda.**

Kõigi soowiawalduste peale waatamata hoiatas söekomisjon seltskonda liig suurte lootuste eest. Ja ka mina, ütles Baldwin, palun alamkoda reorganiseerimise peale mitte ülearu suuri lootusi panna. Kui selle kitsendusega tuleks tööstuse reorganiseerimine arutandes soowitatud alustel otsekohe läbi wiia.

See oli minu ettepanek söeomanikkudele ja kaewuritele, mis aga tagasi lükati.

Walitsus on nõus toetama igat jõupingutust söetööstuse alal, mille sihiks on toodangu ja kandejõu tõstmine.

Ohwrid tarwilikud.

Edasi tsiteeris peaminister söekomisjoni arwamust palgawähenduse tarwiduse kohta. On täiesti selge, et kui palgawähendus sünnib praeguse töötundide arwu alusel, siis läheb see wähendus niikaugele, et keegi sarnast palka ei soowi pakkuda. Tööstuse seisukord on niiwõrd halb, et palgaminimum 7-tunnilise tööpäewa alusel söetööstusele üle jõu käib. **„Sel põhjusel", ütles Baldwin, „oleme meie kindlale otsusele jõudnud, et tööpäewa pikendamine tarwilik on."**

(Tööerakonna ägedad protestid „ei"; kiiduawaldused wabameelsete ridades).

Peaminister lisas juure: ma leian, et see ohwer kergem on kui palga kärpimine.

Selle e otsusele tulles lasksin ma end juhtida peaasjalikult tööliste eneste huwidest, sest tööliste elu standardi alalhoidmise tarwidust on õigusega alla kriipsutatud. „Meie kawatseme 7-tunnilise tööpäewa seadust alal hoida, kuid samal ajal tahame meie seadusandlisel teel wõimaldada lisatunde teatawa aja jooksul. See ei tähenda tööpäewa pikendamist, waid ainult seda, et wõimalik on tõsiseid läbirääkimisi algatada uuel alusel, mis paremat palka lubab maksta kui senine alus."

Ma olen söeomanikkudelt positiiwse kindlustuse saanud, et 8-tunnilise tööpäewa alusel teatawad söetööstuse piirkonnad, mille toodang wälja teeb umbes poole kogu Inglise söetoodangust, kaewuritele senist palka edasi wõiwad maksa. Mis puutub teistesse piirkondadesse, siis on palga kärpimine, kui see üldse tarwilik peaks olema, umbes 10 prots. wõrra wähem kui praegu kawatsetud wähendus.

Need, arwan ma, oleks läbirääkimiste arwatawad alused, kui läbirääkimised üldse wõimalikud on.

Aja jooksul juulist kuni septembrini tahab walitsus söetööstuse ümberkorraldusesse puutuwaid seadusi kiires korras ellu wiia, kuna söeomanikud kõik teewad, mis wõimalik, et töölistele õiglast palka kindlustada. Päräst septembrit wõetakse palkade aluseks tööstuse puhaskasu aja jooksul juulist kuni septembrini. Ja on põhjust arwata, et suurem osa söetööstusest senist palka edasi wõib maksa, kui mitte rohkem. Walitsus töötab wälja seaduseelnõu söekomisjoni poolt esitatud soowiawalduste elluwiimiseks, mis seadusandlust wajawad. Walitsus esitab selle eelnõu mõne päewa pärast ja loodab seda weel käesolewal istangjärgul seaduseks teha. Walitsus esitab tähendatud seaduseelnõu waatamata selle peale, kas söetöölised ja omanikud kokkuleppele on jõudnud wõi mitte.

Abiraha küsimus.

Mis puutub ajutisse abiandmisesse, siis tuleb tähendada järgmist: kui ülaltähendatud alustel kokkuleppele jõutakse, siis ei leidu ühtki piirkonda, kus palga wähendus niiwõrd suur oleks, et walitsus õigustatud oleks maksumaksja tasku poole pöörata. 3 miljonit naela, millest warakantsler oma eelarwe kõnes kõneles, on tööstuse käsutada. See summa käsutatakse ära kaewandustest lahtilastud tööliste toetamiseks.

Petserimaal tõsine tule-hädaoht.

2 süütamist. Tuleroaks üle 1½ miljoni eest warandust.

Irboska alewikus põlesid ööl wastu 12. sp. maha kõik Aleksander Melnikowi päralt olewad hooned: elumaja, laut, warjualune ja küün ühes suurema osa igasuguse majapidamise kraamiga. Kogu kahju umbes pool miljonit marka. Mahapõlenud hooned olid kinnitatud 200.000 mk. ja liikuw-waranduse 100.000 marga eest. Tuli on alguse saanud arusaamata põhjustel warjualusest, kus hagu ja õlgi oli olnud. Omanik ise seletab, et maganud toas, mille aken lahti olnud ning õrganud üles wänge suitsu tuppa paiskamise tõttu, kuna warjualune juba peaaegu üleni leekides seisnud. Mõned asjaolud lasewad kahtlustada, et omanik Menikow ise kinnituspreemia saamise eesmärgiga oma hooned põlema süütas. Kuriteos tema ise kedagi ei kahtlusta ega süüdista ja ütleb tulekahju põhjused enesele arusaamata olewat. Samal päewal kella 22—23 wahel põles Irboska wallas, W. Miltjo külas peremeeste N. Kalinkini, W. Samarini ja J. Tsaritsini päralt olew puust ölgkatusega saun maani maha. Omanikud hindawad saadud kahju 13.000 marga peale. Saun oli tule wastu kinnitatud 10.000 m. eest. Esialgsete andmete järele on tuli alguse saanud hooletusest.

Öösel wastu 12. sp. umbes kella 1 ajal oli Rootowo wallas, Ruuda talus tulekahju. Maani põlesid maha Oskar Lillo päralt olewad weskiweski ühes fisfesseadega ja elumaja. Omanik hindab kahju üle poole miljoni. Hooned olid kinnitatud 325.000 marga eest. Esialgsete andmete järele on tuli alguse saanud süütamise läbi. Mõnelt poolt kahtlustatakse süütamises omanikku ennast, kinnituspreemia saamise eesmärgiga, sest ta oli weskit tahtnud ümber ehitada.

15. sp. paistis Petserisse suur suitsupilw Ragusino küla sihis. Nähtawasti oli keskil jälle tuli lahti puhkenud. Mis nimelt põles, ei olnud weel teada.

E.

Rõngu endine kõrtshoone lammutatud.

„Weerandwerskabikkune" ja „hobuseraualasnane" Rõngu kõrts lõhutakse maha; ainult kesksagu, kus eluruumid, püsib paigal. Pooleli lõhutud ja warisemud müürid pakuwad õige õudse waate. Ka teisi wanu hooneid lõhutakse, näit. mõisa sawistrehte, endiseid moonameeste elumajasid ja Raigaste pahwemaja ongi siisse lanyenud.

Vict.

Heinatöö alanud.

Juba minewa nädala lõpul tehti Põhja-Wiljandimaal heinaniiduga algust. Nawesti luhas on mõni heinatükk juba loogu niidetud. Hein on küll alles wäike, aga kardetakse, et edaspidi ilmad wihmasemaks lähewad, selle tagajärjel jõe wesi tõuseb ja heinatöö wõimatuks teeb, nagu eelmistel aastatel tihti juhtunud. Tänawu on luha- ja sooheintes rohkem kui kunagi warem jänesewilla, — heinamaad aina walendawad, nagu Lõuna-Ameerika puuwillaistandikud. Kahju ainult, et seda willa milleski kasutada ei osata. Heinale on ta aina nuhtluseks. Willad jääwad loomadele suhu kinni, nii et iga loom willasegast heina süüa ei saa. Ka wõib ta loomadele haigust teha.

Noormees kiwilõhkumisel surma saanud.

Wastseliina asuniku Sika krundil lõhkus noormees P. Kaats kiwe. Kiwi lõhkeainega laadides lõhkes laeng enneaegselt ja nii õnnetult, et kiwi peal istuwal P. Kaats'il ühe jala pealt poolt põlwe ja teise käe pea randmeni täiesti ära kiskus. Õnnetust juhtusid nurmedel töötawad inimesed kohe märkama. Ehk küll arst warsti kohale jõudis ja õnnetu autol Wõrru toimetati, suri raskesti haawatu siiski sama päewa õhtul.

Wastseliinas tuletõrje selts asutatud.

Et ähwardawale tulehädaohule piiri panna, asutati Wastseliina asunikkude eestwõttel Wastseliina tuletõrje selts. Seltsi põhikiri on juba registreeritud ja selts pidas oma awamise peakoosolekut 13. sp. Liikmeteks astus rohkel arwul põllumehi ja noori asunikke.

Homo.

Wõru tööstuskool edukalt tegutsenud.

Waatamata lühikesest tegewusajast on Wõrus awatud tööstuskool õige edukalt töötanud. Ühel ajal reiste loolidega lõppes ka tööstuskoolis seoseline õppekõ, kuid praktiline osa jatkub ka kogu suwe edasi.

Koolis õpib praegu 23 õpilast. Kooli tegewusele on tunduwalt kaasa aidanud ecskujulik õppesisseseade, mis wõimaldab suuremat tööstuslist tegewust. Käesolewa õppejemestri jooksul on tellimisi olnud kogusummas ligi 400.000 marga suuruses. Kooli tegewust on mitmel korral rewideeritud ja selle kohta õige kiitew otsus antud. Wiimati külastas teda kogu'ni haridusminister, kes samuti heakskiiwa otsuse andis.

—d.—

Waras poiss ilma püksteta jätnud.

Söl wastu 7. sp. warastati Wõrus, Uus tänaw nr. 14 elutsewal kooliõpilasel E. J. ööst magamise ajal läbi lahtise akna üks paar uusi willaseid pealispükse ära. —

Et koolitöö lõpp ligidal, siis oli õpilane, kes maalt pärit, warguse-eelsel päewal ka föif teised riided peale seljas olewate kodu ära saatnud — nii et poisil tuli pükste puudusel isegi koolitööst sel päewal ära jääda, sest ka naabrid, kelle juures poiss korteris oli, olid õnnetuseks föil maisterakstwad.

Pimpernel ja Rosemary.

Paruness Orczi romaan.

Inglise keelest L. T. 61

elamust sai Rosemary klaasi roosta piima ühelt nägusalt naiselt, kes teda ta jalgteele juhatas, mis lookles paralleelselt maanteega, kuid üsna jõe äärt pidi. Siin oli ütlemata ilus: niiske magus õhk, wahel mõni linnuhäälitsus, pukipuud ja tammed tiheda pöösastikuga, sammalwaip, ükskõik lagendikud rohelise mahlaka rohuga ning kõrgete siniste kellukestega. Paiguti tõusis rada järsku paarkümmend jalga wõi weel rohkemgi jõest kõrgemale, paiguti wiis ta otse jõe kallast pidi. Ühes kohas laienes jõgi pisikeseks järweks, mille wesi oli sama selge ja läbipaistwalt taewakarwa sinine kui muinasjutuski.

Rosemary peatus wiimaks mõteldes, kui tore oleks supelda. Kui ta jälle edasi läks, tegi rada äkilise käänaku, ja nii pea kui ta selle peale jõudis, nägi ta paarikümne sammu kauguse l enese ees ühe mehe Rumeenia ohwitseri ülikonnas wee ääres kännul istumas. Mees istus küünarnukkega põlwedele toetades, pea kätesse peidetult, ja paistis suures mures olewat. Rosemary astus lähemale, üks kuiw oksake praksatas ta jala all ja mees waatas järsku üles.

See oli Peter.

Samal hetkel, kui ta Rosemaryt silmas, kargas ta üles ja tegi liigutuse, nagu oleks ta tahtnud plehku pista. Kuid Rosemary hüüdis teda sedamaid impulsiiwselt:

„Ära mine, Peter!"

Näis nagu oleks ta häälewõluwus Petri koha peale kinni naelutanud. Ta seisis paigal, kuid seljaga Rosemary poole. Siis wõttis ta oma wormimütsi peast ja äigas teise käega paarile korrale üle otsaesise.

Rosemary tundis kummalist hämmastust. Miks oli Peter siin? Kust sai ta siia? Ja selles mundris?

„Kas sa minuga ei taha rääkida wõi mulle wähemalt otsagi waadata?" küsis ta, sest Petrit siit leida oli nii kummaline, et ta hetkeks teda nägemuseks pidas.

„Ma ei arwanud, et ja just soowitsid, et ma sinuga räägin", ütles Peter, ilma et ta ümber oleks keeranud.

„Miks sa nii räägid?" küsis Rosemary lihtsalt.

„Sest ma arwan, et sa minu kui kõige nurjatuma lurjuse peale waatad, kes sulle juba wastik peab olema, kui teda näed."

Rosemary ei laulunud paaril sekundil sõnagi. Wõib olla ei uskunud ta weel ikka, et see tõepoolest Peter ise oli, ja kui ta oli, kust sai ta siia — just täna ja otse sellel tunnil. Siis läks ta ise Petri juure, pani käe ta õlale ja sundis teda enese poole waatama.

„See on siis tõsi?" küsis ta, ja ta silmad, need hurmawad silmad, läikiwad ning uuriwad, kinnitusid Petri omadesse, nagu oleks nad tahtnud tema hinge läbistada. Kuid tuhm ja lollakalt tõrges waade oli kõik, mis ta wastuseks sai.

„See on kõik tõsi, Peter?" küsis ta weel kord ja püüdis oma häält walitseda, mis kurku kinni kippus jääma.

Peter kehitas õlgu, üksköikselt ning ikka weel tõrksalt.

„Ma ei tea, mida sa mõtled", kostis ta peaaegu karmilt.

„Ma mõtlen, et need wiimased päewad polnud siiski jõle unenägu, nagu ma ikka weel loodsin, kuni — kuni senini", ütles Rosemary pikkamisi. „Et asjad tõesti sündisid — et sina — et sina —"

Rosemary peatus. Ta ei jõudnud füüsiliselt enam jatkata. See kõik oli liiga alatu, liiga jõle sõnades awaldada. Peter pahwatas karmilt naerma.

„Ah, ära säästa mind", ütles ta. „Sa tahad ütelda, et sa ei uskunud senini, et ma tõesti Rumeenia walitsuse maksuline spioon olen, sa ei uskunud, et mina Philipi ja Anna üles andsin, ja sinu „Times'i" artiklid warastasin, Kis-Imre tädi Elza seljataga ära ostsin ja tema ning Mauruse nende kodust wälja kihutasin. Ja nüüd usud sa seda, eks ole? Nii on's see lugu. Ja et ma parajasti üht sõpra tahan kohata, siis wabandad sa küll, kui ma plehku panen? Kas on weel midagi, mis ma sinu heaks teha wõiksin?"

„Jah", kostis Rosemary. „Sa wõid mulle otse silma waadata ja ütelda, mis wiis sind nii madalale. Oli see raha?"

Peter kehitas õlgu. „Selle puudus wist, ma arwan", kostis ta.

„Ma tean, mul pole õigust küsida. Kuid — kuid — me olime korra sõbrad, Peter", jatkas Rosemary paluwal toonil. „Sina rääkisid mulle kõigist oma plaanidest, oma püüetest. Sa ütlesid nii mõnigi kord, et sa ei taha — ei taha mind kõita lubadusega, enne kui sa omale kuulsa nime oled wõitnud. Oleks sa mulle ütelnud, et sul rahast puudus on, et sa tõesti mõtlesid säärast äri ajama hakata, ma oleksin sind aidanud. Ma tean, et oleksin leidnud õigeid sõnad sind selleşt loobuma panna. Ah, Peter, see on kõik nii hirmus" jatkas ta peaaegu metsikult ega jõudnud omi pisaraid tagasi hoida, oma häält wärisemast keelata. „Kas sa siis ei näe? Kas sa siis ei näe? Me olime nii head sõbrad! Sa rääkisid mulle kõik. Sa hakkasid oma isa tööd jatkama. Mõned sinu teaduslikud katsed äratasid juba siis tähelepanu. Ja sa olid ka spordimees. Ja sinu Victoria rist. Ja nüüd see — see! Oh, see on liiga kole — liiga kole!"

Rosemary sõnad kiskusid teda ennast kaasa. Wee sulisemine läks ta kõrwus kord-korralt kõwemaks ja tuul sahistas lehtedes peaaegu kõrwulukustawalt. Ta tundis, et ta waarub ja sulges silmad. Aga kui ta käe wälja sirutas, puhkas see Petri käsiwarrel. Ta tundis Petri karmi mundrit, awas silmad ja tõstis nad aegapidi, seda hirmsat mundrit, sõnulseletamata häbiliwreed mööda üles, kuni ta pilk kohtas Petri oma. Ta silmad wäljendasid põlgust, mis ta tundis, jälestust, mis oli otse füüsiline. Kuid Petri pilk polnud nüüd mitte üksnes tõrges, waid ka trotsiw. Selles luges Rosemary kindlat otsust seda elurada käia, mis ta ise enesele oli walinud, wastuhakkamist Rosemary wõimule, teda sellelt ära wedada. See polnud enam Kis-Imre Peter, ilma ühegi wastutuseta noor Inglise atleet, kelle mõtted ei lenda kunagi kriketiwõistlusest kõrgemale. See oli juba rohkem endise Petri sarnane — tormiline armastaja, tujukas ja kapriis olewus, tangelastegude peale temperamentline entusiast, ala wihastades kahekümnenda aastasaja konwentsiooni kitsenduste üle; Peter, kelle hing oli korra nooruses sama suur kui nüüd kuritegudeski; galantne sõdur, Punase Pimperneli wäärtiline järeltulija. See oli endine Peter, kuid ta armastus Rosemary wastu oli kustunud. Surnud. Oleks selleşt wõi weel ainus sõdemekene hõõgunud, Rosemary kujust wõi raasukenegi ta hinges säilinud, siis poleks ta selle autu ja alatu teoga üldgi hakkama saanud. Kuna Rosemary wahwalt mõtles, et mälestust nende nooreşt armastusest oma mõtteşt peletada, kiskus Peter teda omast südamest ja pööras emustuseks sellele häbistawale kutsele.

Rosemary pea käis ringi ja tal oli halb. Isegi magus metsaõhk näis muutunud olewat mürgiseks intriigi ning äraostmise auruks. Järsult tõukas ta Petri toetawa käe eemale, waarus aga ise ikka weel jalul. Ta kibar kukkus peast ja ta läikiw juus langes punaka kullana ta näo ümber.

„Parem istu selle wana kännu otsa", tähendas Peter kuiwalt. „Sul tuleb minu najale toetuda, kuni sa sinna saad."

Kuid Rosemary ei teadnud õieti, mis siis juhtus — ta tundis nii ägedat walu südames. Muidugi tuikus ta mõne sammu ettepoole ja langes kännu peale, kuhu teda kahtlemata Petri käsi aitas. Järgmisena tundis ta pisarate woolu, mida ta peatada ei suutnud. Nad purskasid ta silmist ja kergendasid ta rasket südamepiina. Äge nuuksumine wapustas ta küürus õlgu ja ta peitis oma pea kätesse, sest ta häbenes omi pisaraid. Häbenes, et Peter talle nii kallis.

Ja nüüd märkas ta, et Peter tema ette põlwili langes, oma huuled tema kleidiäärele surus ja sosistas: „Jumalaga, armsam! Minu mälestuste Rosemary. Jumal õnnistagu ja hoidku sind! Katsu unustada!" Siis kargas ta jalule ja oli läinud. Läinud! „Peter!" hüüdis Rosemary teda meeleheitliku karjatusega tagasi. Ent teda polnud enam kusagilt näha. Ta pidi järsult kaljust üles ronima, mis maantee poole wiis. Rosemary kuulis ainult kõrgel enese kohal ülewal kuiwade raagude praksatamist ja ei midagi muud. Peter läks ta elust täielikumalt, tõsisemalt kui sel päewal, mil ta Jasper Tarkingtoni naiseks sai. Peter — tema Peter, ta noorusea sõber, meister, kellelt ta oma esimese armastusetunni sai, oli surnud. Mis järele jäi, oli must plekk, selle ilma päralt, sõjaaegne sünnitus. Päris hea, et ta Rosemary elust ära läks.

„Katsu unustada!" olid wiimsed sõnad, mis ta Petrilt ialgi kuuleb.

„Katsu unustada?" Kui ta seda ainult suudaks!

(Järgneb.)

Kas wõistluseksamid päästaks?

Üliõpilaste arwu piiramine on laiaulatusline küsimus.

Kewadsemestri lõpul ülikooli nõukogus ülestõstetud üliõpilaste arwu piiramise küsimus on ka laiemates ringkondades äratanud elawat huwi ning esile kutsunud mõtteawaldusi.

Piiramise käredamad nõudjad ei ole eneselegi lähemalt selgitanud, misuguseid tagajärgi tooks niisugune järsk pööre. Nad on küll wäga õieti näidanud praeguse ebaloomuliku seisukorra peale ülikooli töös, kus suure tungi juures kannatab töö põhjalikkus ja intensiiwsus. Ei saa näiteks wastu waielda, et arstiteaduskond õigustatud on olnud juba mõnda aega ainult teatawat kindlat arwu uusi üliõpilasi wastu wõtma kas wõi sel kihtsal põhjusel, et ülikoolil wäga piiratud arwul surnukehasid tarwitada on — meie inimesed, ka kõige kehwemad, ei ole nõus omaksete laipe andma ülikoolile teaduslikuks uurimiseks, waid matawad need maamulda. — Samuti arusaadaw on praktikumide pärast piirata juuretulejate arwu — ei ole ruumi kõigile.

Kuid selle juures ei saa ruumide kitsust põhjusena ette tuua kõigi teaduskondade kohta. Ja kuigi see nõnda oleks kõigis teaduskondades, siis oleks ikkagi wäga ühekülgne ilma pikema jututa ülikooli ukseid kinni lüüa nende noorte eest, kes keskkoolist tulewad ja tahawad pääseda kõrgema hariduse allika juure. Nemad ei ole süüdi, et neid on praegustes keskkoolides ettewalmistatud peaasjalikult ainult ülikoolile ja sellepärast tunduks neile kahtlemata ülekohtusena, kui neile nüüd jäsku tee kinni pandaks.

On soowitatud sügisel korraldada wõistluseksame lootuses, et sellega kergeid saab lahutada rasketest. Kas annaksid wõistluseksamid soowitawaid tagajärgi?

Wõistluseksame ei saaks nõuda kõigis keskkooli ainetes, waid iga teaduskonna seisukohalt põhjapanewates ainetes. Ütleme näiteks, et õigusteadlastele loetakse tähtsaks mingi wõõra keele oskust. Kuid selles ainest ei oleks ükski õigusteaduskonna õppejõud küllalt kompetent ja eksamineerima peaksid keeleteadlased. Samuti oleks lugu paljude teiste ainetega. Kes suudaks ligikaudu tuhat ülikooli astujat lühikese ajaga eksamineerida wähegi selles ulatuses, et otsusele jõuda iga üksiku andekuses ehk kõlbulikkuses teatawa eriala õppimiseks? Ja kas on üldse mõeldaw, et ülikooli õppejõud saaks eksamineerida abituriente keskkooli õppeainetes?

Niisugused wõistluseksamid jääksid kõige parema tahtmise juures pinnapealseteks ja ka ühekülgseteks. Sagedasti on mitmed muulased, kes tuntud agaratе õppijatena, esimesed wõistlusproowi wäljakannatajad, kuna kohmakas maapoiss ehk arglik plika oma tõsist andi ilmutada ei oska. Samuti on loomulik, et jõukamate wanemate laps, kes end eratundide jne. abil wõib wõistluseks hästi ette walmistada, hoopis hälpsamalt ülikooli ukselt sisse pääseb kui kehw aga andekas õpilane. Meie kõrgem õppeasutus ei tohi mingil kombel kujuneda ainult jõukama kihi taimelawaks nagu ta seda oli enne Eesti ülikooliks saamist.

Mõõduandew edasijõudmisel wõib ja tohib olla aimükski and, andekus, ei mingil tingimisel midagi muud. Ja seda andekust ei koori wälja wõistluseksamid igatahes mitte. On see aga nõnda, mis jääb siis weel üle, mis kõneleks wõistluseksamite poolt?

Nähtawasti neil kaalutlusil on ka ülikooli walitsus, kelle hooleks jäi abinõude leidmine ülikooli tungijate arwu piiramiseks, loobunud wõistluseksamite tarwitusele wõtmisest.

Wõimalik, et mõned teised abinõud ajajooksul leiduwad. Kõige otstarbekohasemaks peetakse sorteerimist ülikooli töö eneste juures esimese aasta kestel. Kui hakatakse kindlasti nõudma teatawat tööhulka semestri jooksul, nõutakse kirjatöid, referaate jne, küll siis isegi warsti selgub, kes juudab edasijõuda ehk kes peab ruumi andma uutele juuretulejatele.

Wõiks tähendada näit. mõne kitsenduse peale õigusteaduskonnas, mis nende kindlal käsitamisel paratamatult kaasa tooks õhupuhastuse.

Hää tahtmise juures leidub loodetawasti igas teaduskonnas wõimalusi just õppetöö eneste edukuse seisukohalt hinnata edasijõudmist. Selleşt tehtagu siis ka järeldused ja tagajärjed ei jää tulemata.

Lõpuks ei saa jätta tähendamata, et üliõpilaste arwu piiramise küsimus on laiaulatuslise iseloomuga ja on tähtis osa meie üldisest hariduspolitikast, mis lonkab tugewasti. Milleks muuks kui oma haridupolitika ummikuks peame nimetama ülikooli praeguşt seisukorda.

On tehtud ja asutatud, on sekka ka arwustatud ja räägitud, kuid kindlat sihti ei ole tunda. Nagu paksus metsas on mindud edasi, aga wõib olla ka tagasi — wäikeste erakondliste asjade ja alaliste sisepolitiliste muutuste rägastikus ei ole wõidud ülewaadata, ei ole saadud kaugemale näha. Keskkoole on tõusnud igasse alewisse, mõnda isegi mitu, aga selle peale ei ole mõeldud, kust läheb tee pärast keskkooli edasi. Seni on see wiinud ainult ülikooli ukseni. Aga igaühele ei kõlba ülikool ja praktilise elu jaoks annab praegune keskkool liiga wähe kaasa.

Kes on siis nüüd süüdi, et ülikool on ülekoormatud, et ta on kitsaks jäänud, et seal istub palju neid, keda ootab hoopis teine tööpõld, teine ala, teised ülesanded?

Ülikool ei ole siin tõesti mitte süüdi!

—k.

Liiga kallid kantseleiametnikud.

4-dal metsateadlaste päewal puudutati lühidalt küsimust — metsaülemad olewat koormatud kantselei tööga. Siin ei wõi kõnet olla ainult kantselei tööga koormamisest, waid metsaülemad on praegu lihtsalt kõrgema palgalised kantselei ametnikud. Selles asjas peab kiirelt mingisugune muudatus ette wõetama, kui meie ei taha leppida tulewikus miljoniliste kahjudega.

Praegu istuwad metsaülemad ja niisama suurema osa ajast ka abimetsaülemad homm. õhtuni kantselei. Metsa töid ja üldsilde kõiki metsa asju juhiwad tegelikult metsnikud ja metsawahid. Kümned, sajad, wõib olla isegi rohkem tiinu noort ja wäärtuslikku metsa wiiakse teinekord juhuslikkude inimeste poolt mitte otstarbekohaste läbirääkimiste läbi ja muul teel häwinemisele. Mis see kõik maksab?

Metsaülem juhib metsaasju ainult kantseleist.

Metskonnas, kus ifiklikult abimetsaülemana teenin, töötawad metsaülem, asjaajaja ja kantselei ametnik iga päew hommiku kella 8-ast kuni hilja kestööni. See kestab nii aastast aastasse, ilma et seal oleks wahepeal mingisugused muutusi. Abimetsaülematel on osalt wälistöid, aga nagu juba tähendasin, töötawad ka need suurema osa omast ajast kantseleis. Nii on see praegu igas metskonnas.

Metsaülemad ja nende abid peawad wabanema kantselei töödest, muidu kannatame tulewikus selle tõttu majanduslisels waluşalt.

Tähtsamate metsateadlaste poolt rõhutatakse alati: mets ei tohi olla katseobjektiks. Weel wähem tohiksid seal toimetada omapead praegusel ajal, kus metsal suur majandusline tähtsus, ilma kogemusteta ja juhuslikud inimesed. Niisuguse talituswiisi juures pärandame oma tulewasele soole ainult mingisugused wäärtuseta metsatukkad. Rõhutaksin weel, siin ei tohi parandamisega aega wiita.

Weel ühe asjaolu peale, mis eelmisega ühenduses, tahaksin siin tõsist tähelepanu juhtida.

Metsaametnikkude palgad on millegi pärast mitu astet allapoole surutud, kui wastawa haridusega ja wastutusega isikutel teistel aladel. Ometi on ju metsaametnikkude walwe all sadade miljonite eest waranduşt ja ametniku wastutus suur. Liiga odaw palk wiib aga ametniku paratamata ümbruskonna mõju alla.

Ka metskondade asjaajajatel peab selle töö rohkuse tõttu palju parem palk olema, kui senini, siis leiame ka paremaid jõudusid neile kohtadele, mille tõttu juba iseeneşest rohkem metsaülemad ja abid kantselei tööst wabanewad. Tulewikus peaks wastutaw olema kantselei töö eest ainult asjaajaja.

Toogu need read rohkem mõtlemisainet ajalehe weergudel. — ps.

Saaremaa kaitsemalewa toondamine uue lipu alla.

Aastapäewa pidustused.

18. juunil pühitses Saaremaa kaitsemalewa aastapäewa. Kaitseliitlasi oli kogunud tähtsaks päewaks suurel arwul Kuressaare. Nende pikad, sirged read täitsid turuplatsi, kus aset leidsid tähtsamad sündmused.

Aastapäewaks pidid kohale sõitma riigiwanem ja sõjaminister. Kuid need ei saanud sõita ja kohale ilmus kaitseliidu uut lippu üle andma põllutööminister Laretei. Olid sõitnud weel teisedki tähtsad külalised. Kaitseliidu ülem kol. Raska, Tallinna malewa päälik kol. Pinka ja teiste maakondade esitajad.

Kell 1/2 12 oli kaitseliidu paraad turuplatsil ja Saaremaa malewa lipu õnnistamine ja kätteandmine. Õnnistamist toimetasid kohalikud waimulikud. Järgnes kaitseliitlaste wannutamine ja mälestusmärkide kätteandmine. Põllutööminister Laretei lõi naelad lipu wardasse riigiwanema ja sõjaministri nimel, kuna kaitseliidu nimel lõid naelu mitmed tähtsamad kaitseliidu tegelased wäljaspoolt Saaremaad. Paraadil esinesid peale meeskaitseliitlaste weel naiskompanii, skoutide ja hülgepoegade rühm.

Aastapäewast ja uue lipu ümber kogunud kaitseliidu demonstratsioonist jäi unustamata mulje. Wõib kindel olla, et ei saa enam korduda sarnased sündmused, kui oli kurikuulus „Saaremaa mäss." Selleks on walwel kaitseliidu malewa, nagu wanastigi, kut wabad saarlased ei sallimud ühtegi wõõrast olust enda maal. Olgu see ka tulewikus nii!

Sport.

Tartu malewa — kombineeritud meeskond 4:2.

Teisipäewal kohtasid jalgpallis Alad. sp. klubi wäljal Tartu kaitsemalewa õppur-kompanii ja kombineeritud meeskond. Et see küll wiimaseks harjutuswõistluseks oli enne Tallinna sõitu, peaks siiski mõningaid muudatusi meeskonnas ette wõtma.

Eduriwil läbimurde taktikat oli, kuid puudusid wärawalõõjad ja nõrk oli ka tiirem kaitse, kuna poolkaitse oli enam-wähem omal kohal. Meeskonnas mängisid kaasa esimese aasta mängijad, kuna rohkearwulises malewa petes leiduks küllalt paremaid mängijaid.

Loodame siiski, et meie noored südilt saawad wõistlema Tartu malewa wärwide eest.

Rahwuswahelised rattasõidu wõistlused.

korraldab Tartu „Kalew" oma welodroomil (end. „Tamara", Faema tän.) pühapäewal, 20. juunil.

Osa wõtma on kutsutud peale omamaa meistrite ka naaberriikide meistreid. Katwas on 10 maad kokku 85.000 meetri pikkusel.

„Postimeest"

wõib tellida iga kuupäewast kuu lõpuni.

Kiriklikud teated.

Nõo ap. õigeusu kirik. Pühapäewal, 20. juunil teisikordne kihelkonna täiskogu koosolek kirikus, kell 12, kihelkonna põhikirja arutamiseks ja registreerimise küsimuse otsustamiseks. — Järgmisel pühapäewal, 27. juunil, surnuaia püha.

Preester G. Kiisman.

Kirjawastused.

M. T. Tartus. — Kirjutus on hoogne, kuid see hoog ei kandu ajalehe weergudelt noorele lugejale üle. Ei saa tarwitada.

M. T—o. Roplas. — Nii hilja saadetud sõnumit ei saa leht kasutada.

Rahe wastu kinnitamine.

Peab tähendama, et meil raheõnnetuste kinnitamine kahjuks liiga wähe, peaaegu sugugi arenenud ei ole, mis põllumehi sagedasti õnnetusse seisukorda wiia wõib. Ei ole midagi tehtud ka omaabi korraldamiseks põllupidajate keskel, mis raheõnnetuste wastu kinnitamises teostamist leiaks.

Et raheõnnetuste kinnitamine äriliseşt seisukohast wälja minnes tulutoow ei ole, tõendab see asjaolu, et meie kinnitusseltsid seda oma tegewuse ringkonda üles wõtnud ei ole. Ka wälismaades ei ole raheõnnetuste kinnitus kinnitusseltsidele tuluks olnud ja saawad need koguni riiklise toetuse osaliseks. Eestis on pea ainukeseks kinnitusseltsiks, kes rahe wastu kinnitab, omawal. kinnitusseltsi „Oma."

Kinnitusettewõttele on raheõnnetuste kinnitamisel suureks raskuseks asjaolu, et see tegewus lühikese ajaga, umbes 3—4 kuud, piiratud on ja see aeg suurt jõupingutust nõuab kinnituste wastuwõtmiseks kui ka kahjude hindamises. Omawalitsuste kinnitusseltsile wõiks siin kergendust tuua asjaolu, kui omawalitsused wõiksid kinnitusi neile alluwate wallawalitsuste läbi terwete waldade wiisi ühiselt teostada, mis kulude suhtes suurt kokkuhoidmist tähendaks.

Mitmed Lääne-Euroopa riigid on korduwalt kaalunud küsimust, kas ei tuleks raheõnnetuste wastu kinnitamist fundusliikuks tunnistada, kuid on selleşt loobutud põhjusel, et kinnitus wabatahtliselt küllaldaselt arenenud on. Saksamaal, näituseks, on umbes 60 prots. terweşt põllu- ja aiawilja saagist raheõnnetuste wastu kinnitatud olnud.

Irboska gipsiwabrik.

Petserimaal, Irboska ja Senno waldades, asuwad rikkalikud gipsikiwi lademed, mis maapinnast mitmesülla sügawuseni ulatawad. Irboska gipsikiwist walmistatakse kõrgewäärtuslist gipsi.

Gipsiwabrik on asutatud 1899. aastal Wene walitsuse ajal nimega „J. Irboska alebaster gipsitööstuse ühing". Enne sõda töötas seal ühiselt 7 wabrikut, umbes 150 töölisega. Tooresainest töötati aastas wälja ligi 8 miljonit puuda aleb. gipsi, mis peaaegu kõik Wenemaa ise ära tarwitas.

Sõja tagajärjel 1919. a. jäid wabrikust ainult waremed järele. Ka wiisid punawäelased suurema osa wäärtuslikumaid masina osasid ära.

Eesti walitsuse ajal 1923. a. otsustati wabrikut uuesti käima panna. Asutati „A.-s. Gips", kes uuesti osa wabrikut üles ehitas. Praeguşel ajal töötab wabrik 80—85 töölisega ja aastas töötatakse wälja 400—450.000 puuda gipsi. 1. sort— „alebaster" gips läheb peaasjalikult kodumaa tarwidusteks, kuna osa Soome wälja weetakse; 2. sort, mis kui parem krohwimise aine peenemate ehituste juures, läheb suuremal määral Soome. Üldse weetakse Soome pool osa Irboska gipsi. Wiimasel ajal on seda ka teistesse riikidesse hakatud saatma.

Irboska gipsiwabrik on Petserimaal ainukene suurem tööstus. E.

Riigikohtu

kriminaal-osakonna awalikul kohtuistungil 26. juunil kl. 10 hom. on arutusele määratud järgmised toimetused:

Jüri Pruuli, Joosep-Leib Pirowitschi ja Rocha-Lea Düssini, Rudolf Lindenau, Gustaw Lepiku, August Mehiku, Ferdinand Rästaje, Jakob Johanssoni, Karl Madissoni, Leopold Araku, Leopold Meikeri, Woldemar Ersdorfi, Oswald Buschi ja Woldemar Kongwo asi.

Tartu telegraafis seisma jäänud telegrammid

kuni 13. jjuunini s. a.

Mocoshaco, Krutikowa, Reinhold Käbin, Arnold Lemsan, J. Sik, Päärik.

Teadaanne.

Wõru maakonnawalitsus

annab 22. juunil 1926. a. kell 13, järelpakkumisega 25. juunil 1926. a. kell 13 **wähempakkumisel** wälja Räpina alewiku wahel I ja II klassi teede sõlme

kiwiteeks ehituse tööd.

Ettewõtjad, kes pakkumisest osa soowiwad wõtta, peawad 10% pakutawast summast kautsjoni sisse maksma.

Lähemaid teateid annab maakonnawalitsuse Tehnika osakond.

Kellel on müüa

kruubimasin,

teadustagu Wiljandi Toorelina Tööstuse Osaühisusele.

Näduwere ühispiimatalitus

wajab käsitsi tööstuse peale, eksport-wõi walmistajat

meierit.

Walimine 18. juunil s. a. kell 2.

Perekonnaga isikutel walimistele mitte ilmuda.

Näduwer, Torma. **Juhatus.**

Raatuse tän. nr. 37.

Soowitan omas töötoas walmistatud hästi wastupidawaid **sääreşaapaid, kamasse,** naister. saapaid ja kingi mitmes wärwis, lastesaapaid ja sandaale. Suurte tagawarade tõttu müün odawasti. Wõtan tellimisi ja parandusi wastu. — Töö eest täielik wastutus. —

Austusega **D. Rööpman.**

Tarwitage juhust!

Rutuliselt müüa hea sissetulekuga

2 kiwimaja

sõdalinnas korteri-, äri- ja töösturuumidega, päriskrunt, tuleõigusega. Hind 3.500.000 marka. Kaupa teeb omanik **Tallinnas,** Wiru tn. 20, kulla- ja kellasepäri.

Odawad hinnad! **Heeringad jällemüüjatele!** **Odawad hinnad!**

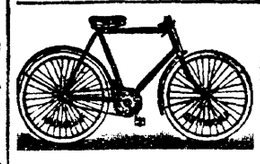
Schotid, Matfullid, Maties j. t.

1/1 ja 1/2 waatides.

Kontor M. Alperowitsch & Ko.

Tallinnas, W. Roosikrantsi tn. 5, kõnetr. 15-98.

Ladu: Estonia puiestee 15, Gorbatschewi majas, hoowi peal.

Kõige kasulikum

jalgrataste, õmblusmasinate, koorelahutajate, kudumismasinate, petrooleumi-mootorite, traktorite ja automobiilide

ostukoht on

Nikolai Naaris'e kauplus Tartus, Aleksandri t. 2.

Tartu Majaomanikkude Seltsi aed Tähe t. 29

Täna, 17. juunil s. a.

Aiamuusika tantsuga.

Algus kell 9, lõpp warahommikul.

Pääsetähed 30 marka, seltsiliikmetel maksuta.

Ahja-Kärsa telliskiwitehas (Kärsa Wene kiriku ligi)

müüb soodsatel tingimistel hästi põletatud **telliskiwa, klinkereid, ahju potikiwa (kahwleid) ja põllutorusid.**

Ostjatele, kes jõe ääres asuwad, weetakse kaup soowi korral kohale. Teat. saab Tartus, Aleksandri tän. nr. 109, telef. 5-24 ja Ahja-Kärsal, telefon 10.

Härjanurme Turbaühisus tarwitab 200 kub.-süla peale

töölisi.

Soowitaw isik, kes töö oma peale wõtab. Kaupa tehakse 23. juunil s. a. Härjanurme wallamajas kell 10 homm. Juhatus.

Terwishoiu Peawalitsus

annab wälja 26. juunil s. a. kell 11 e. l. **kinnisel wähempakkumisel** Jämejala waimuhaigetemaja (Wiljandi lähedal) tööriistemaja, surnukuuri, puukuuri, puurkaewu ja kanalisatsiooni

ehitustööd

ning personaalimaja **remonttööd.**

Kinnised pakkumised tulewad sisse anda Terwishoiu Peawalitsusse (Tallinna, Toomkooli 7) 26. juuniks s. a. kell 11 e. l. Lähemaid andmeid nende ehituste kohta saab Terwishoiu Peawalitsuses ja Jämejala waimuhaigetemajas iga päew töötundidel.

Elwa turgu

21. juunist 1926. a. peetakse alewiwalitsuse juures olewal laada platsil.

Sest ajast on kauplemine senisel platsil keelatud.

Alewiwalitsus.

Sellide ja Meistrite Keskseltsi alkoholilise

einelaua

wäljapakkumine

1. juulist aasta lõpuni 1926. a. on 19. juunil seltsi ruumides kell 8 õhtul, Raatuse tän. nr. 14.

Pakkumise korral tuleb 20.000 mk. kindlustuseks sisse maksta. Juhatus.

Waimastwere-Kõola Masinatarwitajate Ühisus wajab eelolewaks sügiseks wilunud

masinisti.

Kauplemine peakoosoleku ees 20. juunil s. a. kell 4 p. l. „Matsert" talus 1/4 klm Pedja jaamast. Juhatus.

Wajatakse korterit

3—4 tuba, nüüd wõi septembri alguseks. Teatada sõt. „M. M."

Pühapäewal, 20. juunil, kell 9 hom. müüakse wabal

oksjonil

lehmad, piimawanker, kase- ja kuuse lauad, 5000 sindelt, okastraat, 30 pd. punast wärwi mulda ja muud

Puurmani aiarentniku juures.

Müümised

Juhuslikult müüa

2 jalgratast,

1 peaaegu uus, kõrgewäärtusline; teine pruugitud, wäga tugewa ehitusega, odaw, üm. S. kudumismasin, uus wihmamantel ja suweülikond, ilus kohwer, mandoliin ja gummipuu. Roosi tän. 45-a, k. 1.

Kõige parem toit lastele ja haigetele on wärske

kitsepiim.

Saadawal kitsekaswatuseşt Tööstuse tän. 16, krt. 44.

Kahe uksega

riidekapp

müüa Aida t. nr. 6, krt. 4.

Odawasti müüa: wähetarwitatud registreerkassa **„National", 1 telef. aparaat Ericsson'i** wabrikust, uuema süsteemi järele ja 1 uus tulekustutaja **„Minimax".** **Wennad Maddissonide** äris, Tartus, Küütri tän. nr. 3.

Puhast werd

politseikoerad

(Dobbermann)

2 1/2 kuud wanad, müüa. Lodja tänaw nr. 15, k. 2.

Hää kerge

õmlusmasin

müüa, Aia t. 38, näha k. 4—7.

Kõigsugu

kuiwi hööweldatud laudu

soowitab lauawabrik **J. H. Kaplan,** Ladumise tän. nr. 43. Tel. nr. 366.

Müüa

riiulid, lett ja kassa.

Raamatukaupl. **J. G. Krüger,** Rüütli tän. 11.

Mootorratas

„Indian"

1-silindriline, taga wedrudega (Standard) odawasti müüa. Riia tän. 64, krt 5, kl. 4—6 õ.

Müüa hea lüpsma saanud

lehm

Pihkwa tän. 120, krt 6.

Talu

linnamaja wastu wahetada wõi müüa. Küsida Suurturg 12, krt. 1, kuni kella 9 homm.

Pruugitud, terwed

telliskiwid

müüa. Meloni tän. 11.

M-me Hellen

Hiromant-grafoloog.

Jään weel ainult lühikeseks ajaks Tartu.

Kitsas tän. nr. 8, krt. 5.

Sissekäik tänawalt.

Kuulus ettekuulutaja (hiromant)

wõtab weel wastu lühikest aega kuni ärasõiduni. **Wõõrastemaja „Eesti maa", Kiwi tän. 2, tuba 3,** alumisel korral. Räägida igapäew. ka pühapäewal homm. kella 9 kuni kella 8-ni õhtul.

Majade remont ühistegelisel alusel.

Maja wäline remont läheb maksma keskmiselt 80.000 mrk.

Käesolewal suwel on Tartus märgata erilist hoogsust majade remonteerimises. Karlowa linnaosas wõib peaaegu iga maja juures näha töömehi, kuid ka teised linnaosad ja Kesk-Tartu ei lase selles suhtes enesele midagi ette heita. Kõik ei saa remonti ette wõtta muidugi ühekorraga ja laulupeoks peab nii mõnigi kawatsus jääma teostamata. Kuid juuli lõpuks, kus wäljamaa külalisi rohkel arwul Tartu oodata, tõotab Tartu wäline ilme sootu teiseks muutuda — uueks ja puhtaks.

Hoogsate remonttööde põhjuseks ei ole mitte ainult tartlaste kõhbline kohustus, näidata end külalistele pidukuues.

Remonteerimiseks on palju muidki põhjusi: Karlowa eeslinn, enamalt jaolt ehitatud aasta 12—13 eest, on üle elanud sõjaaastad ja neile järgnewad majanduslikselt rasked ajad peaaegu ilma igasuguse wälise remondita. Üüriseaduse arwele langeb siin, teadagi, oma osa. Sissetulekud majadest ei suutnud sagedasti katta majamakse ja teiste sunnikohustuste täitmist, remondi peale ei jäädud mõteldagi. Kuigi üüriseadus juriidiliselt ka praegugi weel maksew on, ei ole tegelik elu temaga wiimasel ajal palju arwestanud. Majaomanikud ja nende organisatsioonide juhtiwad tegelased seletawad, et üüriseadust kui niisugust praegu enam tegelikult ei tunta, asemele on astunud waba kokkulepe ja see wõimaldab korteritest ajakohasemat üüri saada.

Karlowa linnaosa majad, mis kaua seisnud ilma wälise remondita, nõuawad tungiwalt kohendamist. Esialgne kruntimine on wihma ja päikese käes kaotanud wastupidawuse nõnda et seinad wihma korral mustaks tõmbuwad — wesi on sisse tunginud ja maja hakkab mädanema.

Lõpuks tuleb tähendada kõige tähtsama teguri peale, mis meelitab majasid remonteerima. See on majaomanikkude omaabi ehk remondimaterjalide muretsemine ühistegelisel alusel. Tartu majaomanikkude selts on oma panga kaudu ja panga abil tellinud wabrikutest wärnitsat, puu- ja kiwitõrwa jne. suuremal arwul, mida ta ilma wahekasuta majaomanikkudele edasi müüb. Sellega on need materjalid odawamad kui äärides ja ka headuse poolest ehtsad. Maja wärwe on tellitud otseteed Saksamaalt. Tarwitajad, kel sularaha ei ole wälja maksa, jääwad pangale wõlgu, tasudes seda talwe jooksul. Seni on läbi müüdud 750 puuda wärnitsat, mitutuhat puuda tõrwa jne. Erilist kauplust ei ole, waid tagawarad seisawad ladus majaomanikkude seltsis, kust neid wälja antakse waatide wiisi. Kui üksik majaomanik näit. terwet waati ära ei jõua tarwitada (12 pd.), lööb ta teisega kokku jne. Sarnast korraldust ühistegelisel alusel tuleb kiites nimetada.

Keskmise suurusega puumaja wäline remont läheb maksma umbes 80.000 mrk. See tundub ühekordselt wälja undes õige suure summana, kuid niisugune remont ulatub 6—7 a. jaoks.

Käesolew kuiw suwi on eriti soodne wälisteks remonttöödeks ja seda näikse majaomanikud ka agaralt kasutawat. Selle läbi wõidawad nad ise, wõidab ka wana Tartu wälimus.

Suurem ja huwitawam kui eelmistel aastatel.

Tõstatuune näitus-mess kujuneb nähtawasti suuremaks ja mitmekesisemaks kui seni. Nii kodukui wälismaa tööstus- ja kaubandusringkonnad näitawad selles wastu elawat huwi, mida juba wäljapanekute suur arw tõendab. Seniste teadete järgi sisaldab näitus-mess üle 800 wäljapaneku, nende hulgas m. s. Atheena päikeses küpsenud korintid, mille ostmine kõigile wõimaldatud. Eriti aikfalit on põllutöömasinate osakond. Endistest messidest esinenud liköörwabrikud ei esine seekord wäljapanekutega. Samuti on wähenenud esinewate tsemiatööstuste arw. Kaswanud on aga meie nuatööstus, millest eriti keem- ja wäiketööstus laialdaselt oma tooteid demonstreerib.

Erilist tähelepanu wäärib börsisaalis asuw juubeli-eksportkaupade eriosakond, kus kodanik wõib oma silmaga waadelda tooteid ja saadusi, mida Eesti wälja weab. Suur börsisaal sisaldab mitmesugust korraldatud wäljapanekute gruppe, andes selge pildi meie tööstuse ja põllumajanduse elutõmsusest. Erijaoskond on täiendatud tabelite ja diagrammidega.

Meie daamide j. t. asjast huwitatute tähelepanu wäärib poeglaste gümnaasiumis korraldatud kodukäsitöö osakond, mis annab selge pildi meie mees- ja naiskäsitöö arenemisest. Siin tutwustawad oma töö saawutusi ka mitmed kutsekoolid. Awinurme puunõud ja kõige peenemad tikandused tõendawad Eesti rahwa sõrmede wäledust.

Kibe töö.

Näitusplatsil on kibe töö käimas. Pawiljonge wärwitakse üle, parandatakse ja ka wäljapanekute korraldamisega tehakse juba algust. Homme alustatakse ka näitus-messile kuuluwates kooliruumides kaupade wäljapanemist. Üldiselt tuleb konstateerida ruumide puudust, kuna wäljapanekuid haruldaselt palju on. Loodetakse siiski kellest üle saada.

Ajakirjanduse büroo.

Näitus-messil on asutatud ajakirjanduse büroo, mis igasuguseid teateid messi kohta annab.

Pileteke hind.

Käesolewa nädala jooksul korraldab näitus-mess reklaam-lennu „Aeronaudi“ lennukitega; lennuk wiskab alla kollaseid reklaamlehti, millest muist näitus-messi templiga tembeldatud. Tembeldatud lehekesed wõimaldawad waba sissepääsu näitusele.

Auhinnad ilusamate wäljapanekute eest.

Näitus-messi juhatus on otsustanud näitus-messil esinewate dekoratiiwselt ilusamate wäljapanekute eest wäljapanejatele kolm diplooni anda.

Kuna näituse ajal loomulikult palju rahwast linnas liigub ja seega ka äridel wõimalus on oma kaupu demonstreerida, otsustas näitus-messi juhatus kauniimalt dekoreeritud äriakende eest kolm diplomi jagada. Samuti on otsustatud nende ilusamate akende tegelikkuile dekoreerijaile kolm rahalist auhinda 7500 m., 5000 m. ja 2500 marga suuruses summas anda.

Liisarongid.

Laupäewal, 19. juunil: Tartust-Tallinna: wäljasõit kell 5,10 homm., jõuab Tallinna kell 10,23 homm.; tagasi Tartu: Tallinnast õhtul kell 22,57, jõuab Tartu kell 4,05 homm.

Pühapäewal, 20. juunil: Tartust-Tallinna: wäljasõit kell 5,10 homm., Tallinnas kell 10,23 homm.; tagasi Tartu: Tallinnast õhtul kell 22,57, jõuab Tartu kell 4,05 homm. Tallinnast-Tartu: Tallinnast kell 22,57, Tartus kell 5,35 homm. Tallinnast-Haapsalu: sõidab Tallinnast kell 23,24, Haapsalus kell 2,17 homm.

Teisipäewal, 22. juunil: Haapsalust-Tallinna: Haapsalust wälja kell 5,27 homm., Tallinnas kell 8,40 homm.

Kolmapäewal, 23. juunil: Tallinnast-Tartu: Tallinnast kell 17,27, Tartus kell 22,22.

Neljapäewal, 24. juunil (jaanipäewal): Tartust-Tallinna: Tartust kell 23,30, Tallinnas kell 6,25 homm.; Tallinnast-Tartu: Tallinnast kell 22,57, Tartus kell 5,35 homm.; Tallinnast-Haapsalu: Tallinnast kell 23,24, Haapsalus kell 2,17.

Reedel, 25. juunil: Haapsalust-Tallinna: Haapsalust kell 5,27, Tallinnas kell 8,40 homm.

Kõik rongid peatuwad kõikides wahejaamades.

Meie konsul Helsingis

E. Westermann on omalt kohalt lahkunud. Helsingis kaotatakse ära iseseisew konsuli koht. Selle asemele tuleb esimene sekretär-konsul. Sekretär-konsuliks nimetatawat O. Öpik, kes wiimasel ajal wälisministeeriumis politilise osakonna juhataja kohuseid täitis.

A. Schmidt jõudis Tallinna ja asub 1. juulil politilise osakonna juhatajaks.

kus seati kokku pikk protokoll nagu wiis Moosese raamatut ja Salomoni ülemlaul. Sellal aga oli rongikene hõlmad wõõ wahele pannud ja Tallinna poole lipanud.

Sidusin hirmsa hundikutsika ühe puu külge, ladusin oma „kraami“ sinnasamasse wirna ja ootasin kannatlikult nagu wäljarändaja Brasiiliasse.

Järgmise „raudruunaga tossutasime“ (nagu ütlewad waimukad kirjasaatjad) edasi pealinna poole.

3.

Wiis päewa kolasin ringi mööda Tallinnat, seest iga pakikese edasiandmisega kulus punkt üks päew.

Kaewumeister Prundi õde silmitses ömblusmasinat, firma „Singer“, ja ütles:

„Mis prahti te mulle olete toonud? Kellele on waja seda rauapuru. See wast kunagi oli ömblusmasin, aga praegu pole see mitte midagi. Kasige jalamaid ära see praht, muidu kutsun politsei.“

Wõtsin „masina“ selga ja kadusin rutemini kui muidu.

Lesknaise Ploomi tütar, keda hiljuti oli külastanud kurg-linnukene, harutas riidepambu lahti, foris seal sees ja sõnas wihast punetawail põsil:

„Kuulge, isand, kelleks te mind õige peate? Ma pole kogu oma eluajal olnud räbalakaupmees ega mõtle seda ametit tulewikuski pidama hakata. Käige silmapilk minema kõigi oma kaltsudega, häbematu inimene!“

Haarasin puntra selga ja lasin jalga.

Poeproua õetütar awas munakorwi ja langes minestusse. Pikapeale toibudes awas silmad ja lausus nõrga häälega:

„Ku-kui tädi.... mulle..... tahtis.... saata.... munapudru.... siis.... oleks ta selle.... ometi.... pidanud panema.... mõne kinnise riista sisse.“

Mul oli kahju sellest waesest lapsest, läksin Tallinna turgu ja ostsin talle seitsekümmend wiis paari terweid nuime. Nende mõjul ta loodetawasti kosub selleşt hirmsast põrutusest, mida talle walmistas Tartu-tädi saadetis.

Rätsepmeister Pärksmann, kellele wiisin ilusa hundikoera ja kellelt tasuna lootsin saada weel ilusama prukosti, heitis ametwenna kingile ühealuse pilgu, sulus siis kähku kõik ukse sisemistesse ruumidesse, wehkles kätega ja kriiskas:

„Minule, minule toote niisugune raipe, niisuguse karjakrantsi! Kas arwate, et neist Tallinnas puudus on? Pealegi, nagu ma näen, on ta hull. Wiige silmapilk ära see elukas, mul on wäikesed lapsed majas.“

Ütles nii, õigemini mõirgas, ning wirutas ukse meie järel kinni niisuguse hooga, et wärises kogu pealinn ja tõusis üle kallaste Ülemiste järwe wesi.

„Püha taewas!“ hüüdis härra Kammi arm ja õnn, kes harjasti oli suwitamas Nõmmel ja kellele wiisin haakoo-suurune buketikese (ämbris muidugi). „Teate mis? Siin hoowis, pahemat kätt, on prügikast — wiige sinna see hirmus rohupundar. Ämbri wõite siia jätta.“

Nende sõnadega tõmbas „ta“ minult ämbri ja tähendas ukse poole: „Olge nii lahke!“

Nii olid siis kõik need wiis asja wiie päewaga „aetud“. Mu käed olid wabad, nagu öeldakse; nüüd wõtsin mõtelda oma toimingute peale.

Aga parajasti kui hakkasin ajama omi asju, tuli politsei ja arreteeris mu kui ilma kindla teenistuseta isiku ja hulkuri, kes käib majast majja, pakkudes müüa: wana rauda, kaltse, hulle koeri jne.

Mind saadeti oma alalisele elukohale tagasi — kõwendatud walwe all. Ja n. n. alatisel elukohal ootas mind politsei protokoll, protesteeritud weksel ja tiigerwihane naine.

Tartu teated.

Kes peab Waksali ja Wiljandi tänawaid puhastama?

Raudteewalitsuse ehitusosakonna Tartu jaoskond palus linnawalitsust korraldust teha, et Waksali ja Wiljandi tänawa majaomanikud poole neist tänawatest puhastaks, nagu niisugune kord ka linnas maksew on.

Linnawalitsus leiab, et nimetatud tänawad kuuluwad raudtee piirkonda ja sellepärast ei saa kohustada majaomanikke neid korras hoidma. Omalt poolt palub linnawalitsus raudteewalitsust Waksali tänawa könniteed korda seada. Könnitee platsid on linnawalitsus nõus andma oma hinnaga.

Lembitu kasarmud remonteeritakse.

2. jalgwäe rügemendi ülem pööras linnawalitsuse poole soowiga, et Lembitu tiwi kasarmutes saaks käesolewal suwel sisemine remont läbi wiidud ja et kasarmu juures olewad teed saaks ära prügitatud. Majanduskomisjon tunnistas tänawa prügitamise Roosi tänawa nurgalt kuni kasarmuteni soowitawaks. Linnawalitsus otsustas selle 1927. a. tänawate prügitamise kawasse üles wõtta. Lembitu kasarmute remondi tegemine on juba ettewõtjale wälja antud.

Rahwatantsude harjutus.

A. E. Noorsoo ühenduse Tartu osakonnas wiimane rahwatantsude harjutus, 19.—20. juunil Tallinnas esinemiseks, on neljapäewal, 17. juunil, kell 8 õhtul Noorte kodus, mispärast kõikidel ilmumine tingimata tarwilik. Samal ajal ka wiimane ülesandmine sõiduks.

Reedel, 18. juunil, kell 10 õhtul palutakse kõiki osakonna ja laulukoori liikmeid ilmuda seltsi ruumesse oma kultuuri päewale sõitjate saatmiseks jaama.

Linna osa lisa-ärimaksust.

Tartu linna 1. jaoskonna maksuinspektori teate järele kuulub selle jaoskonna järele määratud käesolewa aasta lisaärimaksust linnale 1.720.993 mrk.

Laupäewases lehes

ilmub meile saadetud kirjutus: Tallinna linna maatagawarad ja popsiseadus.

Kasarmud korteriteks.

Läbi räägitides 2. diwiisi ülemaga on laulupeo korteri komisjonil korda läinud luba saada laulupeole sõitwat publikumi korterisse mahutada Lembitu kasarmutesse. Sinna arwatakse mahutada wõiwat mitu tuhat inimest wõrdlemisi õige wäikese tasu eest. Tasu on tarwilik ruumide puhastamise ja õlgede eest.

Laulupeo tegelastele antakse korterid linnas asuwates koolimajades, milleşt lahedasti kõigile jatkuwat ja osa ruume isegi üle jääb. Need kasutatakse rahwakorteriteks.

Juba tulewal nädalal hakkab komisjon korterid korraldama, nturetsedes sinna õlgi ja muid magamistarbeid.

Nõnda ei ole kartust, et laulupeolised tarwitsekid korteri puuduşel lageda taewa alla jääda.

Laulupeo tegelaste üldarw

on wiimaste andmete järele 11.891. Arwutlemisi on tulnud üksikute kooride poolt, mis aga loguarwu peale mingit mõju ei suuda awaldada. Maakondade järele on tegelasi üles antud: Tartumaa — 4381, Harjumaa — 1359, Wirumaa — 2251, Wõrumaa — 1092, Wiljandimaa — 710, Järwamaa — 683, Pärnumaa — 682, Walgamaa — 470, Läänemaa — 112, Saaremaa — 42, Petserimaa 109. Koorisid on kokku 389.

Kohus.

Wõru linawargad.

1924. a. weebruarikuu alul warastati Wõrus Jakob Toonekurgi linaaidast 53 puuda linu 182.500 marga wäärtuses. Wargad olid aida fundamenti augu lõhkunud ja põranda lauad läbi saaginud. Saadud teadete järele pandi Sõmerpalu wallas elutsewate Mihkel Samariitelt ja Willem Uderi taludes läbiotsimine toime, kusjuures Samariitelt küünis ölekihi seest puhastatud linade kusid leiti, linu aga mitte. Uderi küünist õlgede alt ärapeidetuna leiti aga umbes 24 puuda 17 naela puhastatud linu, mis Toonekurg omaks tunnistas. Ülekuulamisel seletas Uder, et linad toonud temn juure õemees Samariitel öö wastu 11. weebr. Wiimane aga seletas, et tema linadest ega warguşest midagi ei tea. Edasi selgus, et aidawarguşest on osa wõtnud weel Peeter Mango, kelle juurest saag ja raudkang ning linakuudega kaetud regi leiti.

Kohus mõistis Willem Uderi 6 kuuks wangi ja Mihkel Samariitelt ning Peeter Mango wangiroodu 1 aastaks, ühtlasi neilt ära wõttes mõningad õigused ja ceesõigused. —s.

Talgu tagatipp.

L. a. jügisel peeti Koiola wallas A. Lutsari talus karjulawõtmise talguid ja õhtul oli talguliste ühine kooswiibimine. Selle juures tekkis Artur Kiiski ja Artur Kade wahel wiinastanud olekus sõnawaheltus, kusjuures Kiiski Kade elumajast õue ajas ja temale õue peale järgi läks. Õues kestis tülitsemine edasi, kuni Kade puunuia wõtkis ja sellega Kiiskile pähe löi, fünnitades wiiwitsele raske pealuu wigastuse.

Rahukogu mõistis Artur Kade õiguste kitsendustega 8 kuuks wangi. —s.

600 marga eest üks aasta.

1921. a. suwel kabas Weriora metskonna Wiira wahtkonna metsawaht Jaan Jõks riigimetsast Sawioja talu loomad ja hakkas loata loomade karjatamise eest Leena Kurwitsilt ja August Mihkalt trahwiraha sisse nõudma. Kuna wiimased esialgu nõutud 1000 mrk. tasuda ei tahtnud, leppiti kokku 600 margaga, mispuguse summa Mihkla Jõksile ära maksis, ilma et temn sellekohast kwitsungit wastu oleks saanud.

Saadud raha omandas Jõks ega teatanud sellest kohe oma ülemusele. Raha on ta alles 1925. a. lõpul edasi saatnud.

Kohus mõistis Jaan Jõksi 1 aastaks wangiroodu mõnede õiguste kaotamisega. —s.

Ilmade ülewaade.

Loodepoolt ilm selgapäewal:

Keskmisest kõwani põhjakaarte tuul, muutlik pilwitus, paiguti wihmahood, temperatuur mõõdalam. Met. obs.

Kes saab riigikogu esimeheks?

Kogumehed sondeeriwad pinda. Sotsialistid seawad kandidaate ja tahawad ka walitsusest osa wõtta.

Mõne päewa pärast tuleb riigikogu kokku, et kõige pealt omale juhatust walida. Kes saab uueks esimeheks?

Kogumehed ei ole kuuldawasti majaomanikkudega kokkulepet suutnud saawutada. Ka ei ole kindel, kas ja keda kogumehed riigikogu esimehe kohale seawad. Nende üleriiklik esitus oli küll läinud pühapäewal Tallinnas koos, kuid kuuldawasti on seal arutatud enam üldküsimusi. Isikute küsimus on jäetud riigikogu rühma hoolde.

Sotsialistide keskkomitee otsustas üleeile riigikogu rühmale ette panna, et see seaks kandidaadiks riigikogu esimehe kohale Anton Palwadre. Kuna 90 prots. keskkomiteest kuulub ka riigikogu rühma, siis on kindel, et ka riigikogu rühm samale seisukohale asub.

Sotsialistide seas kaldub meeleolu ikka enam walitsusest osawõtmise poole. Neil päewil arutas nende partei Tallinna osakonna peakoosolek sama küsimust ja tuli ühemeelselt jaatawale otsusele.

Esmaspäewaks on juba rühmad oma koosolekud määranud, nii et siis wiimsti ka riigikogu esimehe küsimuses seisukohad selguwad.

Akadeemilise meeskoori kontsertreis Ungari.

Ungarlased seawad Eesti laulu oma kooridele eeskujuks. Kiitwad arwustused.

Eile hommikul jõudis akadeemiline meeskoor ühes oma juhi L. Neumanniga Ungari pealinnast Tartu tagasi.

Saabumine Budapesti

oli 4. juuni õhtul. Meeskoor randus laulades. Teda oli kaldal ootamas Budapesti üliõpilaskoor, kes terwitas külalisi Eesti hümniga. Terwitussõnu ütles dr. Aladar Bán, wastas ja tänas L. Kangur. Korterisse paigutati wäga puhtasse ja meeldiwasse wõõrastemajja.

Esimene kontsert.

Järgmisel päewal tehti wisiidid rektorile saadik Hellati saatel. Õhtul oli kontsert Franz Liszti nimelises muusika-ülikooli (akadeemia) suures saalis, kuhu mahub kuni 1200 kuulajat. Publikumi oli saal ligikaudu täis, millist hulka peetakse suwise aja kohta õige heaks, seda enam, et seal oli esitatud muusikaliselt wäga nõutud publikum, eesotsas sama akadeemia direktori, ilmakuulsa wirtuoosi dr. Jenö de Hubay'ga. Meie Ungari sõber dr. A. Bán oli ettekantawad laulud tõlkinud Ungari keele.

Meie koori lawale astumisel terwitas teda rõdult Budapesti üliõpilaskoor, lauldes Eesti hümni. Meie koor wastas ungarikeelse Ungari hümniga. Juba esimese osa lõpetasid kutsuwad esile kiiduawaldused, kuna lõpuosa kaitsu, otse tormiliste kiiduawalduste ja „Elagu Eesti“ hüüete alla. Eriti meeldis R. Tobias'e „Eks teie tea“, A. Lätte „Unenägu“, prof. Lemba Kaweri soolo- ja M. Saare wiisid.

Annetati kaks suurt pärga.

Ungari ajalehtede arwustused räägiwad Eesti laulust wäga kiitwalt. Akadeemilise meeskoori juures rõhutatakse meie muusikalist kõrget kultuuri ja seatakse Eesti koore eeskujuks Ungari omadele.

Teine kontsert

oli 7. juunil Zoologia suures aias koos Budapesti üliõpilaskoori ja sümfoonia orkestriga. Publikumi oli wäga palju ja kiiduawaldusi meie meeskoorile weel rohkem.

Sõit Pecs'i.

Sõit ilusasse ülikooli linna Pecs'i wõeti ette 9. juunil, kus esineti jällegi kontserdiga ja wiibiti 3 päewa. Ei jõua küllalt toonitada sõbralikku wastuwõttu ja südamlikke terwitusi.

Tagasisõidul peatuti jälle lühikest aega Budapestis, kust algas teekond koju poole. Kogu reis wältas 18 päewa.

Dr. Lohk idabüroo juhatajaks.

Dr. Lohk, meie saadik Kaunases, on nimetatud wälisministeeriumi ida-büroo juhatajaks.

Maakeskkoolide kokkutõmbamisele.

Haridusministeerium teeb walitsusele ettepaneku sulgeda tulewa õppeaasta alguks Abja ja W.-Maarja keskkooli alamad klassid.

Nii sünnib nende koolide likwideerimine järk-järgult.

Ülirohke osawõtt kaitseliidu pidustusteşt.

Tegelaste üldarw 3000.

Eelseiswad kaitseliidu ja Noorsoo ühenduse ülemaalised pidustused Tallinnas kujunewad õige suurejooneliseks nii sisu kui ka osawõtjate arwu poolest.

Kaitseliidu kergejõustiku wõistlusest wõtawad osa 187 meest, millişt arwu ennem Tallinnas nähtud ei ole.

Wabaharjutusteşt wõtab osa 527 meest, jalgpallis on 6 meeskonda, laskewõistlustel üle 300.

Noorsoolaste pidustuste tegelaste arw ulatab 1300 peale. Tegelaste üldarw, nii kaitseliidus, kui ka noorsoos ulatab umbes 3000 peale.

Pidustused algawad juba reedel, 18. juunil spordi wõistlustega.

Külalisi tuleb Lätist, Soomest ja Poolast. Ka hispaanlasi on oodata, kuid nad ei saa selleks ajaks siia. Itaallaste külastus järgneb 28. ja 29. juunil.

Noorsoolastele on külalisi oodata Daanist, Rootsist ja Leedust, kes ka oma iseseiswate ettekannetega esinewad.

Olgu weel juure lisatud, et pühapäewane kaitseliidu paraad kujuneb suuremaks kõigist siin nähtud paraadidest, kuna osawõtjaid on 5000 meest.

Rahe 26 inimeşt maha lõõnud.

Harkowi teadete järele on raske rahesadu 26 inimeşt surmanud. Peale selle on häwinenud 1500 lammast ja hulk kariloomi. Wili on täiesti häwitatud.

„Sõbralik“ wastus.

Nõukogud eitawad raha saatmist üldstreigi ajal.

Berliinist, 16. juunil. (Trj.) Londoni „Times“ awaldab Wene wastuse wiimase Briti protesti peale. Nõukogude mürgukiri on sõbralikkudes sõnades kokku seatud ja eitab raha saatmist üldstreigi ajal. Sarnast seadust, mis keelab raha saatmist wälismaale, ei olewat olemas. Seepärast olewat ka nõukogude walitsus Wene töölisorganisatsioonide palwel luba annud Briti streikijatele raha saata.

Tallinna börsi teated.

16. juunil 1926. a.

	Tehtud.	Ostjad.	Müüjad.
1 Am. dollar	—	372	375
1 naelsterling	—	1811	1826
100 Saksa rentmarka	—	8850	8975
100 Soome marka	—	937	947
100 Rootsi kroont	—	9975	10.075
100 Taani kroont	—	9850	10.050
100 Prantsi fr.	—	1075	1125
100 Holl. gulib.	—	14.975	15.200
100 Latt (50 Läti r.)	—	7150	7250
100 Tšeho-Slow. kr.	—	1105	1130
1 Eesti kuld kroon	100	—	—
100 Belm. franki	—	7190	7290
100 Norra kroont	—	8235	8425
100 Belgia franki	—	1100	1150
100 Itaalia liira	—	1350	1400
1 Austria šill.	—	52,50	54,40
1000 Ungari kroon	—	5,15	5,40
1 tšervonets	—	1825	1925
1 Poola zlot	—	—	—
E. W. wõidul p.	—	100	115

Londoni börsi teated.

15. juunil 1926. a. (Tartu raadiojaam).

Pariisis 176½, New-Yorgis 4.86⅜, Brüsselis 171½, Genfis 25.15, Amsterdamis 12.11¼, Milanos 135½, Berliinis 20.44. Stokholmis 18.16, Kopenhaagenis 18.37, Oslos 21.92½, Wiinis 34.46¼, Praagas 184¼, Helsingis 193½, Madridis 30.93½, Lissabonis 217/32, Rio de Janeiros 7⁹/16, Buenos-Airesis 45¼, Bombays 1 šh. 5³¹/32 p., Shanghais — šh. — p., Hongkongis 2 šh. 2⁷/8 p., Yokohamas 1 šh. 11³/16 p. Höbe 34¼ p.

Wastutaw toimetaja A. Jürgenstein.
Wäljaandja Jaan Tõnisson.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

Müüa:
hea lapsewanker, meester. jalgratas, kirjutusmasin, waibad, häid sulepatju jne.
Ostu- ja müügikoht: Aia t. 8 („Wanemuise“ kõrwal).

Juhtumisi odawasti müüa heas korras
rehepeksu garnituur
„Marshall“ wabrikust. Katel 3 hob. jõuline ja masin 2½ hob. jõuline. Järele küsida Puurmanist, wesiwesti rent. hra Klaos'elt ja Tartus hra Meltsas, Teguri wabrik.

Soowin
maja osta
kahekssajaja tuhande kuni miljon marga wäärtuses. Teatada sõt. „Maja“.

2-toaline
korter
kõögiga wälja üürida Kastani tän. nr. 9. Küsida nr. 11, all.

Maalritööd.
Wõtan oma peale tubade remonteerimisi, majade ja katuste wärwimisi. Töö kiire ja korralik. Aadress: Meloni t. 1—3, ehk töö juures, Rüütli tän. 14.

Intelligent wäike perekond otsib 3—4-toalist
korterit,
wõimalikult keset linna. Teatada tubakakaupl. Sack, Küüni tn. nr. 6.

Äraſõidu puhul antakse ära rutuliselt
toiduainete kauplus wähese kaubaga.
Jaani tn. 36 kauplus.

Hästi möbleeritud
2—3 tuba
erasissekäiguga ja köögiga ära anda Uus-Kastani nr. 6, k. 14.

2-toaline korter
ja mööbl. tuba üürile anda Meltsiwesti tän. 25.

Würtsipood
ära anda ühes leiwaahjuga ja wähese kaubaga. Raatuse tän. nr. 49.

1—2 erasissekäiguga korralikku päikesepaistelist mööbl.
tuba
ära anda Riia tn. 139, k. 2.

S.-Jaanis
Taewere wallamajas müüb „Postimehe“ ükſikuid nr. ja wõtab tellimisi wastu hra Krieger.

Kuldbrosh
kadus 12. juunil kella 4—6 wahel. Ausat leidjat palutakse seda waewatasu eest ära tuua Turu tn. 28, k. 2.

Rahakott
on leitud wähese rahaga. Omanik wõib kätte saada Kastani tn. 66, k. 2, kl. 7—8.

Lühikese raske kannatuse järele uinus waikselt 14. juunil kl. ½3 p. l. igawesele unele minu kallis abikaasa, minu südamest armastatud emake

Miina Saks

sünd. **Axel.**

Sünd. 22. dets. 1860., surnud 14. juunil 1926.

Kirstupanek 17. juunil kell 7 õhtul. — Ärasaatmine leinamajast, Riia tän. 37 wiimsesse rahupaika 18. juunil kell 6 õhtul.

Leinajad abikaas, tütar, õde ja omaksed.

Pikaldase raske haiguse järele lahus siit ilmast 15. juunil 1926. a. meie armastatud ja unustamata isa ja wanaisa

Hans Jaani p. Kukk

Sünd. 1. apr. 1845. a.

Ärasaatmine Kawastu-Wiiralt ja matmine Alatskiwi surnuaiale pühapäewal, 20. juunil.

Leinajad lapsed ja lapselapsed.

Tartu S. S. „Kalew"
End. „Ressource" aias, Karlowa tän. 24.
Pühapäewal, 20. juunil 1926. a. Algus kell 3 p. l.

Suur suwepidu

Kawas: I **Näitelawalised ettekanded:** 1) Wab. Risti Wendade malewkonna orkestri kontsert. 2) Naljaettekanded: „Õepoeg Brasilliast", „Sangaste Juss", „Nel i Nosu-Karlat", Pat ja Patashon jne. II **Alaliõustused:** rõngawiskamine, palliloopimine, konnasõõtmine, noolekeerutamine, jõukatsumine, palliloopimine jne.

Liilede loterii. Sa=is tants. Sissepääs 25 marka.

Eelolewaks Eesti laulupeoks

soowitan naisterahwastele suures väljawalikus

Eesti seelikuid

Ilusates kirjades, läbiwillane, 230 mrk. küünar.

Naisseltsi töö.

M. Jänes'e riidekauplus

Kaubahoow nr. 11—12, Tartus.

Automaat hobusereha „Gloria"

on kõrgewäärtusline, Rootsimaa saawutus, kerge kaalus, tugewa ja kerge käiguga, rattad on jalgratta tüübilised — rull-laagrite peal.

Rootsi wabriku

rohuniitja „Gloria"

1926. a. mudel on **esimesel kohal** oma materjali, konstruktsiooni, kestwuse ja ehituse poolest.

Müük ja ladu

A.-S. W. Schneider & Ko, Tartu osakond.

Tartus, Raatuse uul. nr. 13.

Wajatakse

laewanduse-asjatundjat,

kel ärareisimise kogemusi ja raamatupidamises wilunud. Kirjaliikult teatada sll. „Laewandus" all.

Wanemuise aed.

Täna kell 9 õhtul

III sümfoonia õhtu

Juhatab **W. Andreae.**

Pääsetähed à 40 marka, üli- ja kooliõpilased à 30 mk.

Pood

hästi käidawas tän. kohe ära anda. Küsida hra Martinsoni kauplusest, Poe tän. 9.

Mäike perekond wajab 3—4-toalist remonteeritud

korterit

Pakkumised esitada Kaubahoow nr. 25, tel. 607.

Toiduainete kauplus

ühes piimamüügi õigusega on edasi anda Aia tän. nr. 47. — Sealsamas on ka mitmesugust majakraami ja kruupink müüa.

Tööotsimised

Palwekirju

päranduse, nõudmiste, wekslite, abielulahut., pensioni, maasaamise, kohaotsimise ja muis asjus kirjutatakse masinal kiiresti, puhtasti ja odawasti ümber. Masinal kirjutuse õpetus. Nootide jne. Mimeograafil paljundatakse. Tartus, Riia tn. 16, krt 2, **E. Loga.**

Saksa gümn. wiimase kl.

õpilane

on nõus maal prii ülespidamise eest kõigis õppeainetes järelaitama. Pakkumised saata sll. „Õpilane" all.

Naisüliõpilane

kes saksa ja eesti keelt täielikult waldab ja kõigis keskkooli õppeainetes järele aidata wõib, soowib suweks järelaitaja kohta. Aadr.: Tartus, Jaama tn. 53. 7

Õmblen

moodsaid kleite, laste riideid, pesu jne. Jaama t. nr. 2, k. 8.

Õmbleja

wõtab weel tööd wastu: kleite, mantlid. Teen ka wanadest ümber ja **valmistan** kätsuga tikanduši. Töö korralik ja odaw. Jaama tän. 17, k. 3.

Wajatakse korterit 3—4 tuba

Aleksandri ehk Uueturu tän. ümbrusse. Pakkum. sll. „P. W." all.

Wajan korralikku 4—5-toalist

korterit.

Teatada Aleksandri t. 80, k. 3.

2-toal. korter,

elektriwalg., wälja üürida. Teat. saab Wladimiri tn. 4, 5.

EESTI PANK.

Osakonnad kõigis maakonna linnades.

Arwete seis 31. mail 1926. a.

AKTIVA.

Riigikassatähed ja wahetusraha	495.180.721.50
Kuld kangides	493.911.375.50
Wäliswaluuta	30.692.767.—
Wäliskorrespondendid	223.422.423.—
Wälisweksled	218.574.447.—
Siseweksled	1.755.401.602.—
Konto-korrent laenud	3.480.001.074.50
Mitmesugused kindlustatud laenud	657.150.941.—
Akkreditiw. ja garantiide deebitorid	593.519.882.50
Wäärtpaberid	189.550.863.—
Muud aktiwad	324.388.321.50
	8.466.794.418.50
Wäärtused depoos	2.687.753.415.50
Inkasso dokumendid	301.547.143.—

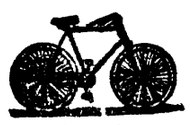
PASSIVA.

Põhikapital		250.000.000.—
Tagawarakapital		207.945.760.—
Kustutuskapital		6.801.294.50
Pangatähed liikwel		1.835.574.700.—
Holusummad		207.381.146.50
Riigikassa erihoiusummad		2.357.229.523.—
Riigikassa jooksew arwe	473.279.633.50	
Riiglasut. jooksw. arwed ja deposiidid	1.107.919.875.50	1.581.199.509.—
Jookswad arwed		648 617.185.50
Kohustused wäliswaluutas		53.558.892.—
Akkreditiiwide ja garant. kreeditorid		608.481.372.50
Muud passiwad		492.825.755.50
1925. a. puhaskasu		217.179.280.—
		8.466.794.418.50

Pank toimetab kõiki panga operatsioone kodu- ja wäljamaal.

Juhatus.

Kõrges headuses **Rootsi ja Saksa**

jalgrattaid

müüb odawate hindadega **Ed. Friedrich,**
Riia tän. nr. 2.

Häid wäljamaa wiljast walmistatud

kruupe ja tangu;

kuiwi kui ka wärskeid ¾ ars. pikkuseid

põletispuid

lodja ja süla wiisi pakub

A. ja M. Uniwer'i lauawabrik ja Jahuweski,
Meltsiweski tn. 40/42. — Telef. 349.

Tamme ja saare

saepuru

ostab o.-ü. EKT'i wabrik
Tartus, Turu tän. nr. 26.

Tarwitatakse kohe nooremat

müüjat wõi müüjannat,

kes riidekaupluses on teeninud.

Karl Abel'i riide ja walmisriiete kauplus
Tartus, Kaubahoow nr. 8.

Piimakauplus

Riia tän. nr. 43, (end. Salomon).

Soowitab iga päew oma tööstusest, sooja piima 15 mk. toop, kooritud, wõi- ja hapupiima 6 mk. toop., keedetud koore-wõi 100 mk., wahu- kohwi- ja hapukoort, suuremal arwul head %.

Austusega **A. Oja.**

---

2. juulil 1926. a. kell 9 homm. müüakse 4. suurtükiwäe grupi poolt, Tartus, Tähtwere mõisas

awalikul enampakkumisel

mitmesuguseid lalise, wana nahka, kummi, plekki, rauda, kõlbmata weoauto kummid jne.

4. suurtükiwäe grupp.

Olen saanud ja soowitan suuri täis teraga

päewalille seemneid.

Kolonial- ja tubakatauplus A. Kuus,
Tartus, Kaubahoow nr. 37. Telef. 9-13.

Tapeete

kõige uuemad mustrid: siidi, sammeti, linerusta, raadio, tuthankamon-, china, orientaalseid odawaid tapeete suures walikus 15 margast peale. Kaupmeestele wabriku hindadega.

A. Markus & H. Seezen, Suurturg nr. 3.

Tööpakkumised

M.-Magdaleena piimatalitusele meiereile

raudkiwist otsaehitus

(3×5 sülda) antakse wähempakkumise teel wälja ühisuse ruumes pühapäewal, 20. juunil s. a. kell 15,30.

Ühisuse eestseisus.

Wajatakse maale

tublit sulast ja tüdrukut.

Kaupa tehakse 17. sp. kl. 8—11 e. l. Pihkwa tän. 94, k. 1.

Wajatakse wene laste juure maale

järelaitajat,

kes Saksa keelt waldab. Õnne tän. nr. 37—1

Korralik tütarlaps

mitte alla 16 a. wõib ettekandja kohta saada. Wäga tarwilikud kohalikud teeled.

Kohwik **Wattmann,**
Lossi tän. 1.

Tarwitat. wilunud ehitustöö

tislerit

Wabaduse tän. nr. 2.

Tarwis

leiwa-küpsetajat,

kes iseseiswalt töötab. Küsida Raatuse t. nr. 83 poest.

Tartu telefoniwabrikus tarwitatakse

treialisi

rewolwer treipinkide peale.

Wajatakse

ükstiteenijat,

soowitust., kes hästi keeta oskab. Suurturg 9, k. 2, kella 10—1.

Dr. A. Lenzner

Naha- ja suguhaigused. Juukseihaigused. Kiirtega rawitsemine.
Wastuwõtm. igap. kella 10—12 ja 5—7, soowi korral ka ...ifel kellaajal kokkuleppe järele.

Rüütli tän. 25, k. 4.

Ämmaproua Erits-Blum

Peterburi t. 17, k. 3, tel. 909

Ämmaproua A. Eh...

Kalda tän. 1, kiwisilla juur s.

Korralikku

poissi ja tüdrukut

tarwis maale. Kaupa te...ffe reebel, 18. sp. kella 10—12 Holmi tn. 24, krt. 3.

Teenijat

nõudepesejat ja pesutüdrukut on tarwis restoraani Riia ja Maarjamõisa tn. ja Kastani tn. nurgal.

Elwas,

Kondakowi suwilas saad. wabad korterid ja toad.

Männi mets, hää õhk ja ümberringi pansioonid.

Üksik riigiteenija wajab ühetoalist

korterit

ilma mööblita, teisel korral. — Aastaüürnik. — Kohe ehk kuni 1. juulini sll. „120" all.

3-toaline

korter

on wälja üürida. Järele küsida Kiwi tän. 51.

Kellel on

toiduainete kauplus

ühes eluruumi ja leiwa... kaubaga wõi ilma ära anda? Tea'. sll. „Toid. kauplus".